

Брюксел, 30 ноември 2022 г.
(OR. en)

Междуинституционално досие:
2022/0051(COD)

15024/1/22
REV 1

DRS 64
SUSTDEV 203
CODEC 1793
COMPET 928

БЕЛЕЖКА

От:	Комитета на постоянните представители (I част)
До:	Съвета
№ док. Ком.:	6533/22
Относно:	Предложение за ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА относно дължима грижа на дружествата във връзка с устойчивостта и за изменение на Директива (ЕС) 2019/1937 — Общ подход

I. ВЪВЕДЕНИЕ

1. На 23 февруари 2022 г. Комисията представи на Европейския парламент и на Съвета предложение за директива относно дължима грижа на дружествата във връзка с устойчивостта и за изменение на Директива (ЕС) 2019/1937¹.
2. В предлаганата директива, която се основава на член 50 и член 114 от ДФЕС, са заложили правила за задълженията на дружествата във връзка с действителните и потенциалните неблагоприятни въздействия върху правата на човека и околната среда в резултат на собствените им дейности, дейностите на дъщерните им дружества и дейностите по веригата на стойността, извършвани от субекти, с които дружеството има установени стопански отношения. В нея също така са определени правила за отговорността при нарушаване на тези задължения.

¹ 6533/22 + ADD 1.

3. Предлагащата директива има за цел да бъде очертана хоризонтална рамка за насърчаване на приноса на предприятията, извършващи дейност на единния пазар, за постигането на прехода на Съюза към неутрална по отношение на климата и зелена икономика в съответствие с Европейския зелен пакт и целите на ООН за устойчиво развитие.
4. Комисията по правни въпроси (JURI) на Европейския парламент определи г-жа Laga WOLTERS (S&D, NL) за докладчик по предложението, като от осем комисии беше поискано становище, а именно от комисията по развитие (DEVE), комисията по вътрешния пазар и защита на потребителите (IMCO), комисията по промишленост, изследвания и енергетика (ITRE), комисията по външни работи (AFET), комисията по околна среда, обществено здраве и безопасност на храните (ENVI), комисията по икономически и парични въпроси (ECON), комисията по международна търговия (INTA) и комисията по заетост и социални въпроси (EMPL), като последните пет са асоциирани комисии. Очаква се комисията JURI да гласува своите изменения на предложението на Комисията и да приеме мандата за водене на преговори в края на март 2023 г., след което мандатът да бъде гласуван на пленарно заседание през май 2023 г.
5. Европейският икономически и социален комитет представи становището си на 14 юли 2022 г.²

II. РАБОТА В РАМКИТЕ НА СЪВЕТА

6. На заседанието си от 24 февруари 2022 г. Съветът изслуша представяне от Комисията относно съдържанието и целта на предлаганата директива.
7. На 24 октомври 2022 г. Съветът по околна среда, по искане на делегацията на Белгия, подкрепена от делегацията на Испания, беше информиран за работата и напредъка, постигнат по отношение на предлаганата директива.

² 11489/22.

8. На 26 октомври 2022 г. Комитетът на постоянните представители предостави насоки за по-нататъшната работа. Въз основа на изразените от делегациите позиции, които бяха доразвити в рамките на Работната група по дружествено право, председателството представи преработен компромисен текст на заседанието на Комитета на постоянните представители от 18 ноември 2022 г., за да подготви общ подход по предложението. На заседанието обаче беше потвърдено, че макар делегациите да са постигнали съгласие по по-голямата част от предложението, техните мнения все още се различават по малък брой въпроси.
9. Въз основа на становищата, изразени на това заседание, председателството представи нов компромисен текст на заседанието на Комитета на постоянните представители от 25 ноември 2022 г., за да приключи подготовката на общия подход по текста. Някои делегации отново изразиха известни опасения, по-специално по отношение на новото определение за „верига на дейността“, съдържащо се в член 3, буква ж). Председателството представи преработен компромисен текст по тази разпоредба, който получи широка подкрепа и беше внесен в док. 15024/22 с оглед на постигането на общ подход на заседанието на Съвета по конкурентоспособност на 1 декември 2022 г. Някои делегации поддържат резерва за разглеждане на новия компромисен текст.
10. След обсъждането на заседанието на Комитета на постоянните представители от 25 ноември 2022 г. някои делегации продължиха да повдигат важния въпрос относно обхвата на предоставянето на финансови услуги от страна на регулираните финансови предприятия. Като се има предвид, че позициите на някои държави членки се промениха след това заседание, председателството счете, че този важен въпрос следва да бъде допълнително разгледан от Комитета на постоянните представители в рамките на подготовката на Съвета по конкурентоспособност

11. Обсъжданията на заседанието на Комитета на постоянните представители от 30 ноември 2022 г. се съсредоточиха върху новия компромисен текст на председателството относно обхвата на финансовите услуги, предоставяни от регулирани финансови предприятия, в предложението за директива. Някои делегации продължиха да изразяват загриженост и да поддържат резерви за разглеждане по текста. Председателството заключи, че представеният компромисен текст ще бъде включен в консолидирания компромисен текст и ще бъде предаден на Съвета (Конкурентоспособност) на 1 декември 2022 г. с оглед на постигането на съгласие по общ подход. Преработеният компромисен текст след заседанието на Корепер от 30 ноември 2022 г. е изложен в приложението към настоящата бележка. Измененията спрямо текста, вече представен на Съвета³, са обозначени с получер шрифт и подчертаване по отношение на добавения текст и с квадратни скоби [...] по отношение на заличения текст.

III. ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ НА КОМПРОМИСНИЯ ТЕКСТ

A. Приложно поле (член 2)

12. В член 2 са определени субектите, които попадат в приложното поле на предлаганата директива, и критериите за това кои дружества ще трябва да полагат дължима грижа (член 2, параграфи 1 и 2). Критериите се основават на броя на служителите и нетния световен оборот за дружествата от ЕС, както и на нетния оборот, генериран в Съюза за дружества, учредени извън ЕС. Съгласно предложението на Комисията, критериите ще трябва да бъдат изпълнени на равнището на отделните дружества, но в продължение на две последователни финансови години. Също така беше въведена разпоредба, която позволява на дружествата да изпълняват някои от задълженията за дължима грижа на групово равнище (член 4а).
13. Що се отнася до дружествата, учредени извън ЕС, ако отговарят на критерия за нетен оборот, генериран в Съюза, те биха попаднали в обхвата на предлаганата директива, независимо дали имат клон или дъщерно дружество в Съюза. Добавена беше нова разпоредба в член 21, параграф 1а, която би изисквала от Комисията да създаде защитена система за обмен на информация относно нетния оборот, генериран в Съюза от дружество, учредено извън ЕС, което няма клон в никоя държава членка или клонове, разположени в различни държави членки, за целите на определяне на компетентната държава членка.

³ 15024/22.

14. Общата логика на приложното поле и праговете за броя на служителите и нетния оборот са запазени като в предложението на Комисията. Компромисният текст обаче включва също така клауза за поетапно въвеждане и едногодишен период *vacatio legis* между края на срока за транспониране и началото на прилагане на правилата на предлаганата директива (член 30), за да се гарантира пропорционалност на нововъведените правила, както настояват много делегации. Поради това правилата на предлаганата директива първо се прилагат за много големите дружества, които имат над 1000 служители и 300 милиона евро нетен световен оборот, или 300 милиона евро нетен оборот, генериран в Съюза за дружествата, учредени извън ЕС, 3 години след влизането в сила.
15. За да се изясни допълнително обхватът на предлаганата директива, списъкът на високорисковите сектори (член 2, параграф 1, буква б) беше допълнен с ново приложение (приложение II), съдържащо кодовете по NACE, съответстващи на изброените сектори.
16. Член 2 е придружен от подробна клауза за преразглеждане (член 29), съгласно която Комисията докладва и прави оценка дали праговете по отношение на броя на служителите и нетния оборот, списъкът на високорисковите сектори и критерият за нетния оборот, генериран в Съюза по отношение на дружества, учредени извън ЕС, е необходимо да бъдат преразгледани в бъдеще. Освен това Комисията следва да докладва и да направи оценка дали индивидуалният подход не следва да бъде променен на консолидиран подход, както и дали обхватът на предлаганата директива по отношение на юридическите лица не следва да бъде преразгледан, така че да бъдат обхванати и други лица, учредени като различни правни форми от предвидените към момента.

Б. Определения (Член 3)

i. Бизнес партньор (член 3, букви д) и е)

17. Определението за установени стопански отношения, предложено от Комисията, беше заличено от член 3, буква е), тъй като цялото понятие отпадна. Вместо това се използва само определението за „бизнес партньор“ в член 3, буква д) („стопански отношения“ в предложението на Комисията). За да се гарантира осъществимостта за дружествата и да се постигне съответствие с международната рамка, в предложението беше засилен основаният на риска подход, главно чрез изменение на член 6 (картографиране и задълбочена оценка на неблагоприятните въздействия) и въвеждане на нов член 6а относно приоритизирането на неблагоприятните въздействия. Когато не е възможно да се преодолеят всички неблагоприятни въздействия по едно и също време, дружествата приоритизират неблагоприятните въздействия въз основа на тяхната сериозност и вероятност и първо вземат мерки срещу най-значимите, преди да преминат към по-малко значимите. Сериозността на неблагоприятното въздействие се оценява въз основа на неговата тежест, броя на засегнатите хора или степента на засегнатост на околната среда и трудността да се възстанови положението, съществувало преди въздействието.

ii. Верига на дейността (член 3, буква ж)

18. Понятието „верига на стойността“ в предложението на Комисията беше заменено с неутралното понятие „верига на дейността“ за да се отразят различните мнения на държавите членки по въпроса дали да бъде обхваната цялата „верига на стойността“ или да бъде ограничен обхватът до „веригата на доставки“ и да се избегне объркване с вече съществуващи определения, тъй като съдържанието на термина беше променено.

19. Що се отнася до съдържанието на „верига на дейността“, в компромисния текст от концепцията за пълна „верига на стойността“ се премина по-скоро към концепцията за верига на доставки, като етапът на използване на продуктите на дружеството или на предоставяне на услуги беше изключен изцяло. За да се повиши правната яснота, в предлаганото определение за „верига на дейността“ беше включен списък на дейностите на бизнес партньорите, които попадат в приложното поле. Тъй като тези дейности вече бяха посочени в съображение (18), председателството ги премести в оперативната част на текста. Освен това беше добавено освобождаване за продукти, които подлежат на контрол върху износа (т.е. изделия с двойна употреба и оръжия), във връзка с разпространението, транспорта, съхранението и обезвреждането на такива продукти. На заседанието на Комитета на постоянните представители от 25 ноември 2022 г. бяха направени допълнителни изменения, за да се изяснят частите на определението нагоре и надолу по веригата.
- В. Регулирани финансови предприятия (член 2, параграф 8, член 3, букви а) и ж), член 6, параграф 3, член 7, параграф 6, член 8, параграф 7, член 10, параграф 2) и член 29, буква ва)**
20. След допълнителните обсъждания на заседанието на Комитета на постоянните представители от 30 ноември 2022 г. относно обхвата на предоставянето на финансови услуги от регулираните финансови предприятия беше предложен компромисен текст, за да се отговори на останалите опасения на някои делегации, като решението дали да се включи или не предоставянето на финансови услуги от регулираните финансови предприятия беше оставено на всяка държава членка при транспонирането на директивата. Във връзка с това бяха въведени промени в член 2, параграф 8, член 3, буква ж), член 10, параграф 2 и член 29, буква ва). Свързаните с тях съображения 19, 34, 36б, 39, 41б, 43 и 70 бяха съответно изменени.
21. Що се отнася до определението за регулирани финансови предприятия, които биха попаднали в приложното поле на предлаганата директива, в компромисния текст от обхвата са изключени финансовите продукти (т.е. алтернативните инвестиционни фондове (АИФ) и предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК)). На държавите членки беше предоставена възможността да не прилагат предлаганата директива по отношение на пенсионните институции, които се считат за схеми за социална сигурност съгласно приложимото право на ЕС.

22. Определението за верига на дейността по отношение на регулираните финансови предприятия беше изменено, за да бъде ясно кои финансови услуги следва да бъдат обхванати, ако държавата членка реши да прилага директивата за предоставянето на такива финансови услуги, като същевременно се изключат инвестиционните дейности поради техните особености. Ако държавата членка не реши да прилага директивата по отношение на предоставянето на финансови услуги от регулирани финансови предприятия (за да обхване низходящата част от веригата на дейността), веригата на дейността за регулираните финансови предприятия следва да бъде същата като за останалите дружества от различни икономически сектори.
23. Ако държавата членка реши да прилага директивата по отношение на предоставянето на финансови услуги от регулирани финансови предприятия, от регулираните финансови предприятия следва да се изисква да идентифицират неблагоприятните въздействия в дейността на своите бизнес партньори само преди предоставянето на финансовата услуга (член 6, параграф 3). Във връзка с това беше въведено освобождаване от задължението за наблюдение на неблагоприятните въздействия в член 10, параграф 2, така че по отношение на дейността на бизнес партньорите на дружествата, на които те предоставят финансови услуги, от дружествата се изисква да наблюдават само онези неблагоприятни въздействия, които са били установени преди предоставянето на финансовата услуга.
24. Последният набор от промени по този въпрос беше въведен, за да се уреди задължението на регулираните финансови предприятия да спрат временно или да прекратят бизнес отношенията (член 7, параграф 6 и член 8, параграф 7), когато нито една от подходящите мерки, предприети за справяне с неблагоприятното въздействие, не е била успешна. Чрез дерогация от това общо задължение от регулираните финансови предприятия, предоставящи финансови услуги, не се изисква да спрат временно или да прекратят бизнес отношенията. В такъв случай обаче дружеството наблюдава неблагоприятното въздействие, като същевременно полага усилия да се справи с него.

Г. Борба с изменението на климата (член 15)

25. Както беше поискано от много държави членки, текстът на разпоредбата относно борбата с изменението на климата беше приведен във възможно най-голяма степен в съответствие с Директивата относно отчитането на предприятията във връзка с устойчивостта (ДОПУ), която предстои скоро да бъде приета, като беше включено конкретно позоваване на тази директива, за да се избегнат проблемите с нейното правно тълкуване, същевременно избягвайки разширяването на задълженията на дружествата съгласно този член.
26. Поради сериозните опасения на държавите членки по отношение на разпоредбата, предложена от Комисията, която обвързва променливото възнаграждение на директорите с техния принос към бизнес стратегията на дружеството и дългосрочния интерес и устойчивостта, тази разпоредба беше заличена (член 15, параграф 3). Формата и структурата на възнаграждението на директорите са въпроси, които попадат основно в сферата на компетентност на дружеството и съответните му органи или акционери. Делегациите призоваха за ненамеса в различните системи за корпоративно управление в рамките на Съюза, които отразяват възгледите на различните държави членки за ролята на дружествата и техните органи при определянето на възнаграждението на директорите.

Д. Гражданска отговорност (член 22)

27. Член 22 беше изменен значително, за да се постигне правна яснота, сигурност за дружествата и да се избегне неразумна намеса в системите на държавите членки в областта на деликтното право. Четирите условия, които трябва да бъдат изпълнени, за да се търси отговорност от дадено дружество — вреда, причинена на физическо или юридическо лице, неизпълнение на задължение, причинно-следствена връзка между вредата и неизпълнението на задължението и вина (умисъл или небрежност) — са изяснени в текста и елементът вина е добавен.
28. Освен това в компромисния текст изрично е предвидено правото на потърпевшите от неблагоприятно въздействие върху правата на човека или околната среда на пълно обезщетение. От друга страна, правото на пълно обезщетение следва да не води до свръхкомпенсация, например чрез наказателни обезщетения.

29. Освен това бяха направени уточнения относно солидарната отговорност на дружеството и дъщерното дружество или бизнес партньора, както и относно прилагането на правилата за гражданска отговорност като повелителна норма. Всички тези пояснения и уточнения позволиха да се заличи предпазната мярка за дружествата, които са поискали договорни гаранции от своите непреки бизнес партньори след силна критика на тази разпоредба поради силната ѝ зависимост от договорните гаранции.

Е. Задължения на директорите (членове 25 и 26)

30. Предложението на Комисията регламентира задължението на директорите за полагане на дължима грижа (член 25) и определя задължението на директорите на дружества от ЕС да създават и контролират действията за дължима грижа и да адаптират корпоративната стратегия, за да се вземат предвид установените неблагоприятни въздействия, както и да приемат мерки за дължима грижа (член 26).
31. Поради сериозните опасения, изразени от държавите членки, които считат член 25 за неподходяща намеса в националните разпоредби относно задължението на директорите за полагане на дължима грижа и потенциално подкопаване на задължението на директорите да действат в най-добрия интерес на дружеството, разпоредбите бяха заличени от текста.
32. Тъй като съдържанието на член 26 беше тясно свързано с процеса на дължима грижа, този член беше заличен и основните му елементи бяха преместени в разпоредбата относно интегрирането на дължимата грижа в политиките и системите за управление на риска на дружеството (член 5, параграф 3), като се вземат предвид разнообразието от системи за корпоративно управление и свободата на дружествата да регулират вътрешните си въпроси.

Ж. Приложение I и определения на неблагоприятните въздействия (член 3, букви б) и в)

33. Приложение I към предлаганата директива претърпя значителни промени с основната цел задълженията да станат възможно най-ясни и лесно разбираеми за дружествата, като същевременно се гарантира правно издържана основа. Логиката на приложение I е да се изброят конкретни права и забрани, злоупотребата с които или нарушението на които представлява неблагоприятно въздействие върху правата на човека (член 3, буква в) или неблагоприятно въздействие върху околната среда (член 3, буква б). За да се разбере по-добре как следва да бъдат тълкувани тези права и забрани, в приложение I се съдържат позовавания на международни инструменти, които служат като отправна точка.

34. За да се гарантира легитимността на позоваването на международните инструменти, които са правно обвързващи само за държавите, и като се следва цялостната логика на приложение I, приложение I обхваща само онези международни инструменти, които са ратифицирани от всички държави членки. Като цяло приложение I към компромисния текст се отнася само до такива задължения и забрани, които могат да бъдат спазвани от дружествата, а не само от държавите.
35. Що се отнася до частта за правата на човека в приложение I, тя обхваща само правно обвързващи международни инструменти, които са признати като минимален списък от инструменти в международната рамка. Що се отнася до частта за околната среда в приложение I, добавени са ограничен брой допълнителни специфични задължения и забрани съгласно международните инструменти в областта на околната среда, чието нарушаване води до неблагоприятно въздействие върху околната среда.
36. Освен това бяха изяснени определенията за неблагоприятни въздействия върху околната среда и правата на човека. В допълнение така наречената „всеобхватна клауза“, включена в предложението на Комисията, беше запазена, за да се запази неделимостта на правата на човека, но беше подробно изяснена, за да се гарантира максимална предвидимост за дружествата.

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Предвид гореизложеното председателството счита, че текстът представлява балансиран компромис между мненията, изразени от делегациите. Във връзка с това Съветът се приканва да постигне съгласие по общ подход въз основа на текста, изложен в приложението, на заседанието на Съвета (Конкурентоспособност) на 1 декември 2022 г. и да упълномощи председателството да започне преговори с Европейския парламент.

Предложение за

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**относно дължима грижа на дружествата във връзка с устойчивостта и за изменение на
Директива (ЕС) 2019/1937**

(Текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 50, параграф 1 и параграф 2, буква ж) и член 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет⁴,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Съюзът се основава на зачитането на човешкото достойнство, свободата, демокрацията, равенството, принципа на правовата държава и зачитането на правата на човека, както е записано в Хартата на основните права на ЕС. Тези основни ценности, които са вдъхновили създаването на Съюза, както и универсалността и неделимостта на правата на човека и зачитането на принципите на Устава на ООН и международното право, следва да ръководят действията на Съюза на международната сцена. Такива действия включват насърчаване на устойчивото икономическо, социално и екологосъобразно развитие на развиващите се държави.

⁴ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

- (2) Високото ниво на защита и подобряването на качеството на околната среда и насърчаването на основните европейски ценности са сред приоритетите на Съюза, както е посочено в Съобщението на Комисията относно Европейския зелен пакт⁵. За тези цели е необходимо участието не само на публичните органи, но и на частни субекти, по-специално дружествата.
- (3) В своето съобщение „Силна социална Европа за справедливи промени“⁶ Комисията поема ангажимент за модернизиране на социалната пазарна икономика на Европа с цел постигане на справедлив преход към устойчивост. Настоящата директива ще допринесе и за Европейския стълб на социалните права, в който се насърчават правата, гарантиращи справедливи условия на труд. Тя е част от политиките и стратегиите на ЕС, свързани с насърчаването на достойни условия на труд в световен мащаб, включително в световните вериги на стойността, както е посочено в съобщението на Комисията относно достойния труд в световен мащаб⁷.
- (4) Поведението на дружествата във всички сектори на икономиката е от ключово значение за успешното постигане на целите на Съюза за устойчивост, тъй като дружествата от Съюза, по-специално големите дружества, разчитат на световните вериги на стойността. Също така е в интерес на дружествата да защитават правата на човека и околната среда, по-специално като се има предвид нарастващата загриженост на потребителите и инвеститорите по тези въпроси. На равнището на Съюза⁸ и на национално⁹ равнище вече съществуват няколко инициативи за насърчаване на предприятията, които подкрепят ориентирана към стойността трансформация.

⁵ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Европейският зелен пакт“ (COM(2019) 640 final).

⁶ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Силна социална Европа за справедливи промени (COM(2020) 14 final).

⁷ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет относно достойния труд в световен мащаб за глобален справедлив преход и устойчиво възстановяване, COM(2022) 66 final.

⁸ Enterprise Models and the EU agenda (Модели на предприятията и програма на ЕС), CEPS Policy Insights, № PI2021-02/януари 2021 г.

⁹ Напр. <https://www.economie.gouv.fr/entreprises/societe-mission>

- (5) В съществуващите международни стандарти за отговорно бизнес поведение се посочва, че дружествата следва да защитават правата на човека и да определят начина, по който те следва да се справят с опазването на околната среда в рамките на своите дейности и вериги на стойността. В Ръководните принципи на Организацията на обединените нации за бизнеса и правата на човека¹⁰ се признава отговорността на дружествата да упражняват дължима грижа в областта на правата на човека, като идентифицират, предотвратяват и смекчават неблагоприятните въздействия на дейностите си върху правата на човека и като отчитат как се справят с тези въздействия. В тези ръководни принципи се посочва, че предприятията следва да избягват нарушаването на правата на човека и да се справят с неблагоприятните въздействия върху правата на човека, които са причинили, за които са допринесли или които са свързани с техните собствени дейности, дъщерни дружества и преки и непреки бизнес отношения.
- (6) Тази концепция за дължима грижа по отношение на правата на човека беше уточнена и доразвита в Насоките на ОИСР за многонационалните предприятия¹¹, които разшириха прилагането на дължимата грижа, така че да бъдат обхванати въпроси, свързани с околната среда и управлението. Насоките на ОИСР относно отговорното бизнес поведение и секторните насоки¹² са международно признати рамки, в които се определят практически стъпки за дължима грижа, за да се помогне на дружествата да идентифицират, предотвратяват, смекчават и отчитат как се справят с действителните и потенциалните въздействия върху своите дейности, вериги на стойността и други бизнес отношения. Концепцията за дължима грижа е заложена и в препоръките на Тристранната декларация на Международната организация на труда (МОТ) относно принципите за многонационалните предприятия и социалната политика.¹³

¹⁰ Ръководни принципи на ООН за бизнеса и правата на човека: Прилагане на рамката на ООН „Защита, съблюдаване и средства за правна защита“, 2011 г., на разположение на адрес

https://www.ohchr.org/documents/publications/guidingprinciplesbusinessshr_en.pdf.

¹¹ Насоки на ОИСР за многонационалните предприятия, актуализирани през 2011 г., на разположение на адрес <http://mneguidelines.oecd.org/guidelines/>.

¹² Насоки на ОИСР относно отговорното бизнес поведение, 2018 г., и специфични за секторите насоки, на разположение на адрес <https://www.oecd.org/investment/due-diligence-guidance-for-responsible-business-conduct.htm>.

¹³ „Тристранна декларация относно принципите за многонационалните предприятия и социалната политика“ на Международната организация на труда, пето издание, 2017 г., на разположение на адрес: https://www.ilo.org/empent/Publications/WCMS_094386/lang--en/index.htm.

- (7) Целите на ООН за устойчиво развитие¹⁴, приети през 2015 г. от всички държави — членки на ООН, включват целите за насърчаване на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж. Съюзът си е поставил за цел да постигне целите на ООН за устойчиво развитие. Частният сектор допринася за постигането на тези цели.
- (8) В международните споразумения, приети по Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата, по които ЕС и неговите държави членки са страни, като например Парижкото споразумение към Рамковата конвенция на ООН по изменение на климата („Парижкото споразумение“)¹⁵ и неотдавнашния Пакт за климата от Глазгоу¹⁶, се определят конкретни начини за справяне с изменението на климата и за ограничаване на глобалното затопляне в рамките на 1,5 °C. Освен конкретните действия, които се очакват от всички подписали ги страни, ролята на частния сектор, по-специално неговите инвестиционни стратегии, се счита за ключова за постигането на тези цели.

¹⁴ https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E.

¹⁵ ОВ L 282, 19.10.2016 г., стр. 4.
https://unfccc.int/files/essential_background/convention/application/pdf/english_paris_agreement.pdf

¹⁶ Пакт за климата от Глазгоу, приет на 13 ноември 2021 г. на 26-ата конференция на страните по РКООНИК в Глазгоу,
https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cma2021_L16_adv.pdf.
https://unfccc.int/sites/default/files/resource/cma2021_L16_adv.pdf.

- (9) В Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета¹⁷ Съюзът също така поема правен ангажимент да стане неутрален по отношение на климата до 2050 г. и да намали емисиите с най-малко 55% до 2030 г. И двата ангажмента налагат промяна на начина, по който дружествата произвеждат и възлагат поръчки. В плана на Комисията във връзка с целта в областта на климата за 2030 г.¹⁸ са представени различни степени на намаляване на емисиите, които се изискват от различните икономически сектори, въпреки че при всички от тях трябва да има значителни намаления при всички сценарии, за да може ЕС да постигне своите цели в областта на климата. В плана също така се подчертава, че „промените в правилата и практиките за корпоративно управление, включително по отношение на финансирането за устойчиво развитие, ще насърчат собствениците и управителите на дружествата да отдават дължимото внимание на целите за устойчивостта в своите действия и стратегии“. В съобщението от 2019 г. относно Европейския зелен пакт¹⁹ се посочва, че всички действия и политики на Съюза следва да се обединят, за да помогнат на Съюза да постигне успешен и справедлив преход към устойчиво бъдеще. В него също така се посочва, че устойчивостта следва да бъде допълнително интегрирана в рамката за корпоративно управление.
- (10) Съгласно съобщението на Комисията относно изграждането на устойчива на климатичните изменения Европа²⁰, в което се представя стратегията на Съюза за адаптиране към изменението на климата, новите инвестиционни и политически решения следва да бъдат съобразени с изменението на климата и с бъдещето, включително за по-големите предприятия, управляващи вериги на стойността. Настоящата директива следва да бъде в съответствие с тази стратегия. По същия начин следва да е налице съгласуваност с Директивата на Комисията [...] за изменение на Директива 2013/36/ЕС по отношение на надзорните правомощия, санкциите, клоновете от трета държава и рисковете с екологичен, социален и управленски характер (Директивата за капиталовите изисквания)²¹, в която се определят ясни изисквания за правилата за управление на банките, включително относно знания за рисковете с екологичен, социален или управленски характер на ниво съвет на директорите.

¹⁷ Регламент (ЕС) 2021/1119 на Европейския парламент и на Съвета от 30 юни 2021 г. за създаване на рамката за постигане на неутралност по отношение на климата и за изменение на регламенти (ЕО) № 401/2009 и (ЕС) 2018/1999 (Европейски закон за климата) (ОВ L 243, 9.7.2021 г., стр. 1).

¹⁸ SWD/2020/176 final.

¹⁹ COM/2019/640 final.

²⁰ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Изграждане на устойчива на климатичните изменения Европа — новата стратегия на ЕС за адаптиране към изменението на климата“ (COM(2021) 82 final), на разположение на адрес: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=COM%3A2021%3A82%3AFIN>

²¹ ОВ C [...], [...], стр. [...].

- (11) Сред елементите на Плана за действие за кръговата икономика²², Стратегията за биологичното разнообразие²³, Стратегията „От фермата до трапезата“²⁴, Стратегията за химикалите²⁵, актуализирането на новата промишлена стратегия за 2020 г.: „Изграждане на по-силен единен пазар за възстановяването на Европа“²⁶, Промишленост 5.0²⁷, Плана за действие на Европейския стълб на социалните права²⁸ и Прегледа на търговската политика от 2021 г.²⁹ беше посочена инициатива за устойчиво корпоративно управление.
- (12) Настоящата директива е в съответствие с Плана за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията за периода 2020—2024 г.³⁰. В този план за действие като приоритет се определя засилването на ангажимента на ЕС за активно насърчаване на прилагането в световен мащаб на Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека и на други актуални международни насоки, като например насоките на ОИСР за многонационалните предприятия, включително чрез постигане на напредък по съответните стандарти за дължима грижа.

²² Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Нов план за действие относно кръговата икономика. За по-чиста и по-конкурентоспособна Европа“ (COM(2020) 98 final).

²³ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. Да осигурим полагащото се място на природата в нашия живот“ (COM(2020) 380 final).

²⁴ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Стратегия „От фермата до трапезата“ за справедлива, здравословна и екологосъобразна продоволствена система“ (COM(2020) 381 final).

²⁵ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите Стратегия за устойчивост в областта на химикалите Към нетоксична околна среда, (COM (2020) 667 final).

²⁶ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите [„Актуализиране на новата промишлена стратегия за 2020 г.: изграждане на по-силен единен пазар за възстановяването на Европа, COM\(2021\) 350 final.](#)

²⁷ Промишленост 5.0; https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/research-area/industrial-research-and-innovation/industry-50_en

²⁸ <https://op.europa.eu/webpub/empl/european-pillar-of-social-rights/en/>

²⁹ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Преглед на търговската политика — отворена, устойчива и решителна търговска политика“, (COM(2021) 66/final).

³⁰ Съвместно съобщение до Европейския парламент и Съвета относно плана за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията за периода 2020—2024 г. (JOIN(2020) 5 final).

- (13) В своята резолюция от 10 март 2021 г. Европейският парламент призовава Комисията да предложи правила на Съюза за всеобхватно задължение за дружествата да полагат дължима грижа³¹. В заключенията на Съвета относно правата на човека и достойния труд в глобалните вериги на доставки от 1 декември 2020 г.³² Комисията беше призована да представи предложение за правна рамка на ЕС за устойчиво корпоративно управление, включително задължения за междусекторна дружествена дължима грижа по протежение на световните вериги на доставките. Европейският парламент също призовава за поясняване на задълженията на директорите в своя доклад по собствена инициатива относно устойчивото корпоративно управление, приет на 2 декември 2020 г. В съвместната си декларация относно законодателните приоритети на ЕС за 2022 г.³³ Европейският парламент, Съветът на Европейския съюз и Комисията поеха ангажимент за осигуряване на икономика в интерес на хората, включително за подобряване на регулаторната рамка за устойчиво корпоративно управление.
- (14) Настоящата директива има за цел да се гарантира, че дружествата, осъществяващи дейност на вътрешния пазар, допринасят за устойчивото развитие и устойчивия преход на икономиките и обществата чрез идентифициране, предотвратяване и смекчаване, прекратяване и свеждане до минимум на потенциалните или действителните неблагоприятни въздействия върху правата на човека и околната среда, свързани със собствените дейности на дружествата, дейностите на техните дъщерни дружества и бизнес партньори във веригите на дейността на дружествата. Настоящата директива не засяга отговорността на държавите членки да зачитат и защитават правата на човека и околната среда съгласно международното право.

³¹ Резолюция на Европейския парламент от 10 март 2021 г., съдържаща препоръки към Комисията относно корпоративната надлежна проверка и корпоративната отчетност (2020/2129(INL), P9_TA(2021)0073, на разположение на адрес [https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2020/2129\(INL\)](https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2020/2129(INL)).

³² Заключения на Съвета относно правата на човека и достойния труд в глобалните вериги на доставки, 1 декември 2020 г. (13512/20).

³³ Съвместна декларация на Европейския парламент, Съвета на Европейския съюз и Европейската комисия относно законодателните приоритети на ЕС за 2022 г., на разположение на адрес https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/joint_declaration_2022.pdf.

- (14a) Настоящата директива не засяга задълженията в областта на правата на човека, опазването на околната среда и изменението на климата съгласно други законодателни актове на Съюза. Ако разпоредбите на настоящата директива са в противоречие с разпоредба на друг законодателен акт на Съюза, с който се преследват същите цели и се предвиждат по-широки или по-конкретни задължения, разпоредбите на другия законодателен акт на Съюза следва да имат предимство до обхвата на противоречието и да се прилагат за тези конкретни задължения. Примери за такива задължения в законодателните актове на Съюза са задълженията в Регламент (ЕС) 2017/821 на Европейския парламент и на Съвета (Регламент за полезните изкопаеми от засегнати от конфликти зони)³⁴, [предложението за регламент относно батериите³⁵] или [предложението за регламент относно веригите на доставки, които не водят до обезлесяване³⁶].
- (14б) За да се отчетат особеностите на пенсионните и социалноосигурителните схеми в различните държави членки, държавите членки следва да решат дали да прилагат настоящата директива по отношение на своите пенсионни институции, които управляват системи за социална сигурност съгласно приложимото право на Съюза.

³⁴ Регламент (ЕС) 2017/821 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 г. за определяне на задължения за надлежна проверка на веригата на доставки за вносителите от Съюза на калай, тантал и волфрам, на рудите на тези метали и на злато с произход от засегнати от конфликти и високорискови зони (ОВ L 130, 19.5.2017 г., стр. 1).

³⁵ Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно батериите и отпадъчните батерии, за отмяна на Директива 2006/66/ЕО и за изменение на Регламент (ЕС) 2019/1020 (COM(2020) 798 final).

³⁶ Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за предоставянето на пазара на Съюза, както и за износа от Съюза на определени стоки и продукти, свързани с обезлесяване и влошаване на състоянието на горите, и за отмяна на Регламент (ЕС) № 995/2010 (COM(2021) 706 final).

- (15) Дружествата следва да предприемат подходящи стъпки за установяване и осъществяване на мерки за дължима грижа по отношение на собствените си дейности, дъщерните си дружества, както и преките и непреките си бизнес партньори по цялата си верига на дейността в съответствие с разпоредбите на настоящата директива. В настоящата директива не следва да се изисква от дружествата да гарантират, при всички обстоятелства, че неблагоприятни въздействия никога няма да настъпят или че ще бъдат спрени. Например по отношение на бизнес партньорите, при които неблагоприятното въздействие е резултат от държавна намеса, дружеството може да не бъде в състояние да постигне такива резултати. Следователно основните задължения в настоящата директива следва да бъдат „задължения за наличие на средства“.
- Дружеството следва да предприеме подходящите мерки, за които може разумно да се очаква, че ще доведат до предотвратяване или свеждане до минимум на неблагоприятното въздействие при обстоятелствата на конкретния случай. Желателно е да се вземат предвид спецификите на стопанската дейност и веригата на дейността на дружеството, секторът или географската област, в които осъществяват дейност неговите бизнес партньори, възможността на дружеството да оказва влияние върху своите преки и непреки бизнес партньори и дали дружеството би могло да увеличи възможността си за влияние.
- (16) Процесът на дължима грижа, установен в настоящата директива, следва да обхваща шестте стъпки, определени в Насоките на ОИСП относно дължимата грижа за отговорно бизнес поведение, които включват мерки за дружествата да полагат дължима грижа за идентифициране и справяне с неблагоприятните въздействия върху човешките права и околната среда. Това включва следните стъпки: (1) интегриране на надлежната проверка в политиките и системите за управление, (2) установяване и оценяване на неблагоприятните въздействия върху правата на човека и околната среда, (3) предотвратяване, прекратяване или свеждане до минимум на действителните и потенциалните неблагоприятни въздействия върху правата на човека и околната среда, (4) оценяване на ефективността на мерките, (5) съобщаване, (6) осигуряване на мерки за възстановяване.

(16a) за да се повиши ефективността на надлежната проверка и да се намали тежестта за дружествата, те следва да имат правото да споделят ресурси и информация в рамките на съответните си групи дружества и с други правни субекти в съответствие със съществуващото национално право и правото на Съюза. Освен това на дружеството майка, попадащо в обхвата на настоящата директива, следва да бъде разрешено да изпълнява някои от задълженията за дължима грижа и от името на своите дъщерни дружества, които попадат в обхвата на настоящата директива. Тъй като дружеството майка ще изпълнява тези задължения за дължима грижа от името на дъщерните дружества, от дъщерните дружества следва да се изисква само да изпълняват задълженията, които трябва да се изпълняват на равнище дъщерно дружество поради тяхното естество. Възможността за изпълнение на задълженията на равнище група следва да бъде ограничена до дружества майки и дъщерни дружества, които попадат заедно в обхвата на настоящата директива. Това ограничение е необходимо за целите на административното правоприлагане, когато освен задълженията, които остават за дъщерните дружества, дружеството майка следва да отговаря за изпълнението на задълженията за дължима грижа. Надзорният орган на дружеството майка следва да бъде компетентен да наблюдава и оценява изпълнението на задълженията за дължима грижа на цялата група, освен задълженията, които остават за дъщерните предприятия, когато компетентният надзорен орган следва да бъде този на съответното дъщерно предприятие. Ако дъщерното дружество не попада в обхвата на настоящата директива, дружеството майка не може да полага дължима грижа от името на дъщерното дружество, тъй като дъщерното дружество не е задължено да полага дължима грижа. В този случай дружеството майка следва да покрива дейностите на дъщерното дружество като част от собствените си задължения за дължима грижа. Ако дъщерните дружества попадат в обхвата на настоящата директива, но дружеството майка не попада в него, те все пак следва да имат правото да споделят ресурси и информация в рамките на групата дружества. Независимо от това дъщерните дружества ще отговарят за изпълнението на задълженията за дължима грижа съгласно настоящата директива.

- (16б) Изпълнението на задълженията за дължима грижа на равнище група следва да не засяга гражданската отговорност на дъщерните дружества по отношение на потърпевшите, на които е причинена вредата. Ако са изпълнени условията за гражданска отговорност, дъщерното дружество би могло да носи отговорност за вреди, независимо дали задълженията за дължима грижа са били изпълнени от дъщерното дружество или от дружеството майка от името на дъщерното дружество.
- (16в) В съответствие със съществуващото право на Съюза, когато обменят информация с цел спазване на задълженията, произтичащи от настоящата директива, от дружествата или правните субекти следва да не се изисква да оповестяват на своите бизнес партньори информация, която се счита за търговска тайна съгласно определението в Директива (ЕС) 2016/943 на Европейския парламент и на Съвета³⁷.
- (17) Неблагоприятни въздействия върху правата на човека и околната среда биха могли да възникнат в собствените дейности на дружествата, в дейностите на техните дъщерни дружества и бизнес партньори в техните вериги на дейността, по-специално на равнището на набавяне на суровини, на производство или на равнището на обезвреждане на продукти или отпадъци. За да може дължимата грижа да окаже значително въздействие, тя следва да обхваща неблагоприятните въздействия върху правата на човека и околната среда, породени през целия жизнен цикъл на производството, използването и обезвреждането на продукти или услуги, на равнището на собствените дейности, на дейностите на дъщерните дружества и бизнес партньорите и техните вериги на дейността.

³⁷ Директива (ЕС) 2016/943 на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2016 г. относно защитата на неразкрити ноу-хау и търговска информация (търговски тайни) срещу тяхното незаконно придобиване, използване и разкриване (ОВ L 157, 15.6.2016 г., стр. 1).

- (18) Веригата на дейността следва да обхваща дейностите, свързани с производството и доставката на стоки или предоставянето на услуги от дадено дружество, което следва да включва дейностите на преките и непреките бизнес партньори, които проектират, извличат, произвеждат, транспортират, съхраняват и доставят суровини, продукти, части от продукти или предоставят на дружеството услуги, които са необходими за извършване на неговите дейности. Освен това веригата на дейността следва да обхваща дейностите на преките и непреките бизнес партньори, които разпространяват, транспортират, съхраняват и обезвреждат продукта, включително, наред с другото, разглобяването на продукта, неговото рециклиране, компостиране или депониране, когато тези дейности се извършват за дружеството или за негова сметка.
- Обезвреждането на продукта от потребителите следва да бъде изключено, за да се гарантира осъществимостта на задълженията за дължима грижа. Освен това веригата от дейности следва да не обхваща разпространението, транспорта, съхранението и обезвреждането на продукт, който подлежи на експортен контрол от държава членка, което означава или контрол на износа съгласно Регламент (ЕС) 2021/821 на Европейския парламент и на Съвета³⁸, или контрол върху износа на оръжия, боеприпаси или военни материали под национален контрол върху износа, след като износът на продукта е разрешен.

³⁸ Регламент (ЕС) 2021/821 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2021 г. за въвеждане на режим на Съюза за контрол на износа, брокерската дейност, техническата помощ, транзита и трансфера на изделия с двойна употреба (ОВ L 206, 11.6.2021 г., стр. 1).

(19) За регулираните финансови предприятия определението за „верига на дейността“ [...] **следва да включва и предоставянето на** финансови услуги [...] **по смисъла на настоящата директива, ако държавата членка реши да прилага настоящата директива и по отношение на предоставянето на такива услуги. В такъв случай определението за „верига на дейността“** следва да бъде адаптирано, за да се отчетат техните особености с оглед на обхващането на дейностите, които разпределят капитал и осигуряват застрахователно покритие на реалната икономика. Поради това е целесъобразно в определението за „верига на дейността“ да не се включват финансови услуги, различни от услугите, които пряко водят до разпределяне на капитал или покриване на риска чрез застраховане или презастраховане. Що се отнася до регулираните финансови предприятия, предоставящи финансови услуги, „веригата на дейността“ по отношение на предоставянето на такива услуги следва да бъде ограничена до дейностите на контрагентите, получаващи такива услуги, и техните дъщерни дружества, които се ползват от услугата и чиято дейност е свързана с тази услуга или инвестиция. Дейностите на бизнес партньорите във веригите на дейността на тези контрагенти следва да не бъдат обхванати. Контрагентите, които са домакинства или физически лица, които не осъществяват дейност в качеството си на специалисти или предприемачи, както и малките и средните предприятия, следва да не се считат за част от веригата на дейността на финансовото предприятие.

(20) [...]

(21) Съгласно настоящата директива от дружествата от ЕС, които имат средно над 500 служители и нетен световен оборот, надвишаващ 150 милиона евро през последната финансова година, за която са били приети или е трябвало да бъдат приети годишни финансови отчети, следва да се изисква да спазват задължението за дължима грижа, при условие че те отговарят на тези критерии в продължение на две последователни финансови години. Що се отнася до дружествата, които не отговарят на тези критерии, но които са имали средно повече от 250 служители и повече от 40 милиона евро нетен оборот в световен мащаб през финансовата година, предхождаща последната финансова година, и които извършват дейност в един или повече сектори с голямо въздействие, при условие че те отговарят на тези критерии в продължение на две последователни финансови години, дължимата грижа следва да се прилага 3 години след края на срока за транспониране на настоящата директива, за да се предвиди по-дълъг период на адаптиране. За да се осигури пропорционална тежест, от дружествата, извършващи дейност в сектори с голямо въздействие, следва да се изисква да полагат по-целенасочена дължима грижа. Наетите чрез агенции за временна заетост работници, включително командированите съгласно член 1, параграф 3, буква в) от Директива № 96/71/ЕО на Европейския парламент и на Съвета³⁹, изменена с Директива 2018/957/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁴⁰, следва да бъдат включени при изчисляването на броя на служителите в дружеството ползвател. Командированите работници съгласно член 1, параграф 3, букви а) и б) от Директива 96/71/ЕО, изменена с Директива 2018/957/ЕС, следва да бъдат включени само при изчисляването на броя на служителите на изпращащото дружество. Сезонните работници следва да бъдат включени в изчисляването на броя на служителите пропорционално на броя на месеците, за които са наети.

³⁹ Директива 96/71/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 1996 г. относно командироването на работници в рамките на предоставянето на услуги (ОВ L 18, 21.1.1997 г., стр. 1.).

⁴⁰ Директива (ЕС) 2018/957 на Европейския парламент и на Съвета от 28 юни 2018 г. за изменение на Директива 96/71/ЕО относно командироването на работници в рамките на предоставянето на услуги (ОВ L 173, 9.7.2018 г., стр. 16).

(22) За да се отразят приоритетните области на международните действия, насочени към справяне с въпросите, засягащи правата на човека и околната среда, подборът на сектори с голямо въздействие за целите на настоящата директива следва да се основава на съществуващите секторни насоки на ОИСП за дължима грижа. Следните сектори следва да се считат за сектори с голямо въздействие за целите на настоящата директива: производство на текстил, кожа и свързани с тях изделия (включително обувки) и търговия на едро с текстил, облекло и обувки; селско стопанство, горско стопанство, рибарство (включително аквакултури), производство на хранителни продукти и напитки и търговия на едро със селскостопански суровини, живи животни, дървесина, храни и напитки; добив на минерални ресурси, независимо от мястото на добива им (включително нефт, природен газ, въглища, лигнитни въглища, метали и метални руди, както и всички други изделия от неметални минерални суровини и суровини от кариери), производство на продукти от основни метали, други продукти от други неметални минерални суровини и метални изделия (с изключение на машини и оборудване), както и търговия на едро с минерални ресурси и основни и междинни продукти от минерални суровини (включително метали и метални руди, строителни материали, горива, химикали и други междинни продукти). Тези сектори следва да се разбират като обхващащи свързаните сектори на икономическите дейности, свързани с приложимата статистическа класификация на икономическите дейности, установена с Регламент (ЕО) № 1893/2006 на Европейския парламент и на Съвета⁴¹. Що се отнася до финансовия сектор, поради неговите особености, по-специално що се отнася до веригата на дейността и предлаганите услуги, дори ако е обхванат от специфични за сектора насоки на ОИСП, той не следва да бъде част от секторите с голямо въздействие, обхванати от настоящата директива. В същото време в този сектор следва да се осигури по-широко покритие на действителните и потенциалните неблагоприятни въздействия, като в обхвата бъдат включени и много големи дружества, които са регулирани финансови предприятия, дори ако нямат правна форма с ограничена отговорност.

⁴¹ Регламент (ЕО) № 1893/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 2006 г. за установяване на статистическа класификация на икономическите дейности NACE Rev. 2 и за изменение на Регламент (ЕИО) № 3037/90 на Съвета, както и на някои ЕО регламенти относно специфичните статистически области (ОВ L 393, 30.12.2006 г., стр. 1).

- (23) За да се постигнат изцяло целите на настоящата директива, насочени към правата на човека и неблагоприятните въздействия върху околната среда във връзка с дейностите на дружествата, дейностите на дъщерните дружества и техните бизнес партньори във веригите на дейността, дружествата от трети държави със значителни дейности в ЕС също следва да бъдат обхванати. По-конкретно Директивата следва да се прилага за дружества от трети държави, които са реализирали нетен оборот най-малко 150 милиона евро в Съюза през финансовата година, предхождаща последната финансова година, или нетен оборот над 40 милиона евро, но под 150 милиона евро, генериран в Съюза през финансовата година, предхождаща последната финансова година, при условие че най-малко 20 милиона евро са генерирани в един или повече от секторите с голямо въздействие. Дружествата трябва да изпълняват тези критерии в продължение на две последователни финансови години.
- (24) За определяне на приложното поле по отношение на дружества от трети страни следва да се избере описаният критерий за оборота, тъй като с него се създава териториална връзка между дружествата от трети държави и територията на Съюза. Оборътът е показател за въздействието, което дейностите на тези дружества биха могли да окажат върху вътрешния пазар на ЕС. В съответствие с международното право такива последици оправдават прилагането на правото на Съюза към дружества от трети държави. За да се гарантира установяването на съответния оборот на засегнатите дружества, следва да се използват методите за изчисляване на нетния оборот за дружества от трети страни, определени в Директива (ЕС) 2013/34 на Европейския парламент и на Съвета⁴². За да се гарантира ефективното прилагане на настоящата директива, прагът за работниците и служителите на свой ред не следва да се прилага, за да се определи кои дружества от трети държави попадат в обхвата на настоящата директива, тъй като понятието „служители“, запазено за целите на настоящата директива, се основава на правото на Съюза и не може лесно да се транспонира извън Съюза. Следователно при липсата на ясна и съгласувана методология, включително в счетоводните рамки, за определяне на броя на служителите на дружества от трети държави този праг на служителите би създал правна несигурност и би бил труден за прилагане от надзорните органи.

⁴² Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и свързаните доклади на някои видове предприятия и за изменение на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета (ОВ L 182, 29.6.2013 г., стр. 19).

Определението за оборот следва да се основава на Директива 2013/34/ЕС, в която вече са установени методите за изчисляване на нетния оборот за дружества извън Съюза, тъй като определенията за оборот и приходи също са сходни в международните счетоводни рамки. С цел да се гарантира, че надзорният орган знае кои дружества от трети държави генерират необходимия оборот в Съюза, за да попаднат в обхвата на настоящата директива, в нея следва да се изисква упълномощеният представител на дружеството от трета държава или самото дружество да информира надзорен орган в държавата членка, в която има седалище или е установен упълномощен представител на дружеството от трета държава, а когато тя е различна —надзорният орган в държавата членка, в която дружеството е генерирало по-голямата част от нетния си оборот в Съюза през финансовата година, предхождаща последната финансова година, че дружеството отговаря на критериите за включване в обхвата на настоящата директива. Ако е необходимо за определяне в коя държава членка дружеството от трета държава е реализирало по-голямата част от нетния си оборот в Съюза, държавата членка може да поиска от Комисията да информира държавата членка за нетния оборот на дружеството от трета държава, генериран в Съюза. Комисията следва да създаде система за гарантиране на такъв обмен на информация.

(25) За да се постигне значим принос за прехода към устойчивост, дължимата грижа съгласно настоящата директива следва да се полага по отношение на неблагоприятните въздействия за правата на човека, оказвани върху лица в резултат на нарушаването на някое от правата, залегнали в международните инструменти, изброени в приложение I, част I, раздел 1 към настоящата директива. За да се гарантира цялостно покритие на правата на човека, всяка злоупотреба с право на човека, което не е изрично посочено в приложение I, част I, раздел 1, с което може да се злоупотребява от страна на дружество, негово дъщерно дружество или бизнес партньор и което пряко накърнява правен интерес, защитен от инструментите в областта на правата на човека, изброени в приложение I, част I, раздел 2, също следва да бъде част от неблагоприятните въздействия върху правата на човека, обхванати от настоящата директива, при условие че съответното дружество би могло основателно да установи такава злоупотреба с правата на човека в собствената си дейност, в дейността на свое дъщерно дружество или на бизнес партньорите си, като се вземат предвид всички съответни обстоятелства по конкретния случай, като например естеството и обхвата на дейността на дружеството и неговата верига на дейността, икономическият сектор и географският и оперативният контекст. Дължимата грижа следва да обхваща и неблагоприятните въздействия върху околната среда, произтичащи от нарушаването на някоя от забраните и задълженията, изброени в приложение I, част II към настоящата директива.

- (26) При оценката на неблагоприятните въздействия върху правата на човека дружествата разполагат с насоки, които показват как техните дейности могат да окажат въздействие върху правата на човека и кое дружествено поведение е забранено в съответствие с международно признатите права на човека. Такива насоки са включени например в Рамката за отчетност по ръководните принципи на Организацията на обединените нации⁴³, в Тълкувателното ръководство за ръководните принципи на Организацията на обединените нации⁴⁴ и в Превод на правата на човека 2.0: бизнес справочник⁴⁵.
- (26a) За да положат значима дължима грижа в областта на правата на човека и околната среда, дружествата следва да се консултират със заинтересованите страни през целия процес на изпълнение на действията, свързани с дължимата грижа. Заинтересованите страни в дружеството следва да включват неговите служители, служителите на дъщерните му дружества, профсъюзите и представителите на работниците, потребителите и други физически лица, групи, общности или субекти, чиито права или интереси са или биха могли да бъдат засегнати от продуктите, услугите и дейностите на дружеството, неговите дъщерни дружества или бизнес партньори. Потенциално засегнатите лица биха могли да бъдат например защитници на правата на човека или защитници на околната среда по смисъла на Декларацията на ООН за защитниците на правата на човека. Потенциално засегнатите групи или общности биха могли да бъдат например коренното население, защитено съгласно Декларацията на ООН за правата на коренното население. Потенциално засегнатите образувания биха могли да бъдат например организации на гражданското общество, национални институции в областта на правата на човека или на околната среда.

⁴³ https://www.ungpreporting.org/wp-content/uploads/UNGPREportingFramework_withguidance2017.pdf

⁴⁴ <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Business/RtRInterpretativeGuide.pdf>

⁴⁵ https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/HRT_2_0_EN.pdf

(27) С цел полагане на подходяща дължима грижа в областта на правата на човека и околната среда по отношение на тяхната дейност, дейността на дъщерните им предприятия и дейността на бизнес партньорите ми във вериги на дейността дружествата, обхванати от настоящата директива, следва да интегрират дължимата грижа в дружествените политики и системи за управление на риска, да установяват, предотвратяват, смекчават, както и да прекратяват потенциалните и действителните неблагоприятни въздействия върху правата на човека и околната среда и да свеждат до минимум техния мащаб, да установят и поддържат процедура за подаване на жалби, да наблюдават ефективността на предприетите мерки в съответствие с изискванията, установени в настоящата директива, и да оповестяват публично своята дължима грижа. За да се осигури яснота за дружествата, в настоящата директива следва да бъдат ясно разграничени по-специално стъпките за предотвратяване и смекчаване на потенциалните неблагоприятни въздействия и за прекратяване, или когато това не е възможно, за свеждане до минимум на действителните неблагоприятни въздействия.

(28) За да се гарантира, че дължимата грижа е част от дружествените политики и системи за управление на риска и че е в съответствие с приложимата международна рамка, дружествата следва да я интегрират в своите политики и системи за управление на риска, както и да разполагат с политика за дължима грижа. Политиката за дължима грижа следва да съдържа описание на подхода на дружеството, включително в дългосрочен план, към дължимата грижа, кодекс за поведение, в който се описват правилата и принципите, които трябва да се спазват от служителите и дъщерните дружества на дружеството, и, когато е приложимо, преките или непреките бизнес партньори на дружеството, както и описание на процесите, въведени за полагане на дължима грижа, включително мерките, предприети за проверка на спазването на кодекса за поведение и ангажирането на бизнес партньорите с прилагането му. Кодексът за поведение следва да се прилага при всички съответни дружествени функции и дейности, включително при вземането на решения за обществени поръчки и покупки. Дружествата следва също така да актуализират своята политика за дължима грижа без ненужно забавяне след настъпването на значителна промяна, но най-малко на всеки 24 месеца. Значителна промяна следва да се разбира като такава промяна в статуквото на собствените дейности на дружеството, дейността на дъщерните му дружества или на бизнес партньорите му, в правната или стопанската среда или всяка друга съществена промяна спрямо положението на дружеството, на която с основание може да се очаква то да реагира и да актуализира политиката. Примери за значителна промяна могат да бъдат случаите, когато дружеството извършва дейност в нов икономически сектор или географски район, започва да произвежда нови продукти или променя начина на производство на съществуващите продукти, като използва технология с потенциално по-голямо неблагоприятно въздействие, или променя корпоративната си структура чрез реструктуриране, сливания или придобивания. Включването на дължимата грижа в системите за управление на риска следва да се разбира в съответствие с приложимата международна рамка, за да се гарантира въвеждането на задължения за дължима грижа и контролът върху тяхното спазване. За да изпълнят това задължение, дружествата следва да имат правото да уредят вътрешната си организация според нуждите си, например като използват съществуващите системи за управление, като въведат своя система за управление на риска или назначат служител по правата на човека и околната среда.

(29) За да се съобразят със задълженията за дължима грижа, дружествата трябва да предприемат подходящи мерки по отношение на идентифицирането, предотвратяването и прекратяването на неблагоприятни въздействия. „Подходяща мярка“ следва да означава мярка, която е в състояние да постигне целите на дължимата грижа, съизмерима е със степента на сериозност на неблагоприятното въздействие и неговата вероятност и е разумно достъпна за дружеството, като се вземат предвид обстоятелствата на конкретния случай, включително естеството и обхватът на стопанската дейност на дружеството и характеристиките на икономическия сектор и на конкретния бизнес партньор. Ако необходимата информация не може да бъде получена поради фактически или правни пречки, например защото бизнес партньор отказва да предостави информация и няма правни основания тя да бъде изискана от него, от дружеството не може да се търси отговорност за тези обстоятелства.

- (30) Съгласно задълженията за дължима грижа, определени в настоящата директива, всяко дружество следва да установи действителното или потенциалното неблагоприятно въздействие върху правата на човека и околната среда. За да се даде възможност за цялостно идентифициране на неблагоприятните въздействия, това идентифициране следва да се основава на количествена и качествена информация. Що се отнася до неблагоприятните въздействия върху околната среда например, дружеството следва да получи информация за изходното състояние в по-високорискови обекти или съоръжения в своите вериги на дейността. При установяването на неблагоприятните въздействия дружеството следва да може първо да набележи всички области на своята дейност, на дейността на дъщерните си дружества и, когато са свързани с техните вериги на дейността, на бизнес партньорите си, и въз основа на резултатите да извърши задълбочена оценка, съсредоточена върху областите, в които има най-голяма вероятност неблагоприятните въздействия да се проявят или да са най-значими. При установяването на неблагоприятните въздействия дружеството следва да вземе предвид възможните рискови фактори, като например дали дъщерното дружество или бизнес партньорът е дружество, което е нарушило националните разпоредби, приети съгласно настоящата директива. Дружеството може да получи необходимата информация от решенията на надзорните органи, съдържащи санкции, които следва да бъдат публикувани от надзорните органи, както и от Европейската мрежа на надзорните органи, така че дружествата да разполагат с един-единствен източник на информация. Установяването на неблагоприятните въздействия следва да включва динамична оценка на правата на човека и на екологичния контекст на редовни интервали от време: без неоправдано забавяне след настъпването на значителна промяна, но най-малко на всеки 24 месеца, през целия живот на дадена дейност или взаимоотношение. Значителна промяна следва да се разбира като такава промяна в статуквото на собствените дейности на дружеството, дейността на неговите дъщерни дружества или бизнес партньори, в правната или стопанската среда или всяка друга съществена промяна от положението на дружеството, включително научаване за неблагоприятното въздействие от публично достъпна информация или в резултат на консултации със заинтересованите страни, че от дружеството да може разумно да се очаква да реагира и да определи неблагоприятните въздействия, евентуално да ги приоритизира и да ги предотврати или смекчи, или да ги прекрати или сведе до минимум. Примери за значителна промяна могат да бъдат случаите, когато дружеството извършва дейност в нов икономически сектор или географски район, започва да произвежда нови продукти или променя начина на производство на съществуващите продукти, като използва технология с потенциално по-голямо неблагоприятно въздействие или променя корпоративната си структура чрез реструктуриране, сливания или придобивания. Регулираните финансови предприятия, които предоставят финансови услуги, следва да установят неблагоприятните въздействия само в началото на услугата и от тях не следва да се изисква да извършват динамична оценка на неблагоприятните въздействия на редовни интервали от време.

При установяването на неблагоприятните въздействия дружествата следва също така да установят и оценят въздействието на бизнес модела и стратегиите на бизнес партньора, включително търговските практики и практиките за възлагане на обществени поръчки и за ценообразуване.

- (31) С цел да се избегне ненужната тежест за по-малките дружества, осъществяващи дейност в сектори с голямо въздействие, които са обхванати от настоящата директива, тези дружества следва да бъдат задължени да установяват само онези действителни или потенциални неблагоприятни въздействия, които се отнасят за съответния сектор.
- (32) Когато дружеството не може да предотврати, смекчи, прекрати или сведе до минимум в пълна степен всички установени действителни и потенциални неблагоприятни въздействия едновременно, то следва да ги приоритизира въз основа на сериозността и вероятността за възникване на неблагоприятното въздействие. В съответствие с приложимата международна рамка сериозността на неблагоприятното въздействие следва да се оценява въз основа на неговата тежест (мащаб на неблагоприятното въздействие), броя на хората или степента на засягане на околната среда (обхват на неблагоприятното въздействие) и трудността да се възстанови положението, съществувало преди въздействието (непоправим характер на неблагоприятното въздействие). От друга страна, действителното или потенциалното влияние на дружеството върху неговите бизнес партньори, степента на участието му в неблагоприятното въздействие, близостта до дъщерното дружество или бизнес партньора или потенциалната му отговорност не са важни фактори при приоритизирането на неблагоприятните въздействия. В резултат на приоритизирането, след като е предприело мерки по отношение на най-значителните неблагоприятни въздействия в разумен срок, дружеството следва да бъде задължено да предприеме мерки по отношение на по-малко значителните неблагоприятни въздействия. При оценката на разумния срок следва надлежно да се вземат предвид обстоятелствата по конкретния случай, включително ресурсите на дружеството и икономическият сектор, в който дружеството извършва дейност, сериозността на приоритетното неблагоприятно въздействие, което то разглежда в даден момент, както и мащабът на приоритетното неблагоприятно въздействие в даден момент.

- (33) Съгласно задълженията за дължима грижа, предвидени в настоящата директива, ако дадено дружество установи потенциално неблагоприятни въздействия върху правата на човека или околната среда, то следва да предприеме подходящи мерки за тяхното предотвратяване или за адекватното им смекчаване. За да се осигури правна яснота и сигурност за дружествата, в настоящата директива следва да се определят всички действия, които се очаква да бъдат предприети от тях за предотвратяване и смекчаване на потенциалните неблагоприятни въздействия, когато е целесъобразно, в зависимост от обстоятелствата. При оценката на подходящите мерки за предотвратяване или адекватно смекчаване на неблагоприятните въздействия се взема надлежно предвид така наречената „степен на участие на дружеството в неблагоприятно въздействие“ в съответствие с международните рамки и способността на дружеството да оказва влияние върху бизнес партньора, причиняващ неблагоприятното въздействие. Дружествата следва да бъдат задължени да предотвратяват или смекчават неблагоприятните въздействия, които причиняват сами (т.нар. „причиняване“ на неблагоприятното въздействие, както е посочено в международната рамка) или съвместно със своите дъщерни предприятия или бизнес партньори (т.нар. „допринасяне“ за неблагоприятното въздействие, както е посочено в международната рамка). Съвместното причиняване на неблагоприятното въздействие не се ограничава до равноправното участие на дружеството и неговото дъщерно дружество или бизнес партньор в неблагоприятното въздействие, а следва да обхваща всички случаи на действия или бездействия на дружеството, които причиняват неблагоприятното въздействие, в съчетание с действията или бездействията на дъщерните дружества или бизнес партньорите. Когато дружествата не причиняват сами или съвместно с други правни субекти неблагоприятните въздействия, възникващи в тяхната верига на дейността, но неблагоприятното въздействие е причинено от техния бизнес партньор във веригите на дейността на дружествата (т.нар. „пряка свързаност“ с неблагоприятното въздействие, както е посочено в международната рамка), те следва да бъдат задължени да използват своето влияние, за да предотвратят или смекчат неблагоприятното въздействие, причинено от техните бизнес партньори, или да увеличат влиянието си, за да направят това. Използването само на понятието „причиняване“ на неблагоприятното въздействие вместо горепосочените термини, използвани в международните рамки, избягва объркването със съществуващите правни термини в националните правни системи, като същевременно обхваща същите причинно-следствени връзки като описаните в тези рамки. В този контекст в съответствие с международните рамки влиянието на дружеството върху бизнес партньорите следва да включва, от една страна, способността му да убеди бизнес партньорите да предотвратят или да прекратят неблагоприятни въздействия (например чрез пазарна мощ, изисквания за предварителен подбор и обвързване на бизнес стимулите с резултатите в областта на правата на човека и околната среда) и, от друга страна, степента на влияние или ефект на лоста, които дружеството би могло обосновава да упражни, например чрез сътрудничество с въпросния бизнес партньор или чрез взаимодействие с друго дружество, което е прекият бизнес партньор в бизнес отношенията, свързани с неблагоприятното въздействие.

- (34) За да изпълнят задължението за предотвратяване и смекчаване съгласно настоящата директива, от дружествата следва да се изисква да предприемат следните действия в тяхната целокупност, когато е целесъобразно в зависимост от обстоятелствата. Когато е необходимо поради сложността на превантивните мерки, дружествата следва да разработят и приложат план за превантивни действия. Дружествата следва да се стремят да получат договорни гаранции от пряк бизнес партньор, че той ще гарантира спазването на кодекса за поведение или плана за превантивни действия, включително като искат съответни договорни гаранции от своите партньори, доколкото дейностите им са част от веригата на дейността на дружествата. Договорните гаранции следва да бъдат придружени от подходящи мерки за проверка на съответствието. Дружеството обаче следва да бъде задължено само да се стреми да постигне договорни гаранции, тъй като получаването им може да зависи от обстоятелствата. За да се гарантира цялостно предотвратяване на потенциалните неблагоприятни въздействия, дружествата следва също така да правят финансови или нефинансови инвестиции, насочени към предотвратяване на неблагоприятните въздействия, и да си сътрудничат с другите дружества. Дружествата следва също така да предоставят целенасочена и пропорционална подкрепа за МСП, което е бизнес партньор на дружеството, когато жизнеспособността на МСП би могла да бъде застрашена, като финансиране, например чрез пряко финансиране, нисколихвени заеми, гаранции за непрекъснато снабдяване и помощ за осигуряване на финансиране, за да се подпомогне прилагането на кодекса за поведение или плана за превантивни действия или технически насоки, например под формата на обучение, модернизиране на системите за управление. Застрашаването на жизнеспособността на МСП следва да се тълкува като възможност да бъде причинена несъстоятелност на МСП или то да бъде поставено в положение на неминуема несъстоятелност. От финансовите предприятия, **когато предоставят финансови услуги по смисъла на настоящата директива,** следва да не се изисква да предоставят целенасочена и пропорционална подкрепа за МСП, тъй като тяхната верига на дейността не обхваща МСП.
- (35) За да бъде отразен пълният набор от варианти за дружеството в случаите, когато потенциалните въздействия не могат да бъдат преодолені чрез описаните мерки за предотвратяване или свеждане до минимум, в настоящата директива следва да се отбележи и възможността то да се стреми да сключи договор с непреки бизнес партньори с оглед спазване на кодекса за поведение на дружеството или плана за превантивни действия, както и да предприеме подходящи мерки за проверка на спазването на договора от страна на непрекия бизнес партньор.

- (35a) Възможно е предотвратяването на неблагоприятните въздействия да изисква сътрудничество с друго дружество, например на равнището на непряк бизнес партньор на дружество, което има преки договорни отношения с въпросния непряк бизнес партньор. В някои случаи сътрудничеството с други субекти би могло да бъде единственият реалистичен начин за предотвратяване на неблагоприятните въздействия, причинени дори от преки бизнес партньори, ако влиянието на дружеството не е достатъчно. Дружеството следва да си сътрудничи със субекта, който може най-ефективно да предотврати или смекчи неблагоприятните въздействия самостоятелно или съвместно с дружеството или с други правни субекти, като същевременно спазва приложимото право, по-специално в областта на конкуренцията.
- (36) За да се гарантира, че предотвратяването и смекчаването на потенциалните неблагоприятни въздействия е ефективно, дружествата следва да отдават приоритет на взаимодействието с бизнес партньорите във веригата на дейността, вместо да прекратяват бизнес отношенията като крайна мярка след безуспешен опит да предотвратят и смекчат неблагоприятните потенциални въздействия. Прекратяването на бизнес отношенията като крайна мярка следва да означава, че не съществуват по-малко драстични възможности и изглежда малко вероятно да се увеличи влиянието на дружеството върху бизнес партньорите, причиняващи неблагоприятното въздействие. Въпреки това в случаите, в които описаните мерки за предотвратяване или смекчаване не биха могли да обхванат потенциалните неблагоприятни въздействия, в директивата следва също така да се посочва задължението на дружествата да се въздържат от встъпване в нови или от разширяване на съществуващите отношения с въпросния бизнес партньор и, когато правото, уреждащо техните отношения, им позволява, или да преустановят временно бизнес отношенията си във връзка със засегнатите дейности, като същевременно полагат усилия за предотвратяване и смекчаване на неблагоприятните въздействия, ако може обосновано да се очаква, че тези усилия ще постигнат успех в краткосрочен план, или да прекратят бизнес отношенията във връзка със съответните дейности. За да се даде възможност на дружествата да изпълнят това задължение, държавите членки следва да предвидят възможността за временно спиране и прекратяване на бизнес отношенията в договорите, уредени от тяхното право, освен в случаите, когато страните са задължени по закон да ги сключат, какъвто е случаят със задължителното застраховане. Сам по себе си фактът, че трета държава не е ратифицирала или въвела в националното си право някой от инструментите, изброени в приложение I към настоящата директива, не води до задължение за временно спиране или прекратяване на бизнес отношенията.

(36a) В някои случаи дружествата следва да не бъдат задължени да прекратяват бизнес отношенията. Дружествата следва да не се изисква да прекратяват бизнес отношенията, ако съществува разумно очакване, че прекратяването би могло да доведе до по-сериозно неблагоприятно въздействие. Това е в съответствие с международната рамка, интересите на засегнатите лица следва да бъдат взети предвид. Например прекратяването на бизнес отношения, при които е установено неблагоприятно въздействие поради детски труд, би могло да изложи детето на още по-сериозни неблагоприятни въздействия върху правата на човека. По същия начин би могло да възникне по-сериозно неблагоприятно въздействие, ако работниците бъдат лишени от препитание поради прекратяването на бизнес отношенията с техния работодател, за да се сложи край на потенциално неблагоприятно въздействие, изразяващо се в нарушаване на правото на колективно договаряне. Накрая, от дружеството следва да не се изисква да прекратява бизнес отношенията си с ключов бизнес партньор, който му осигурява съществени суровини, продукти или услуги за дейността, ако прекратяването би причинило значителни вреди на дружеството. Значителните вреди следва да се тълкуват като отрицателно и значително въздействие върху правното, финансовото или икономическото положение на дружеството или върху производствения му капацитет, включително в дългосрочна перспектива, като например ефект, пораждащ вероятност от несъстоятелност. За да не се подкопават целите на настоящата директива, решението да не се прекратяват бизнес отношенията следва да води до спазването на последващи условия. От дружеството следва да се изисква да се отчита пред надзорния орган, като обоснове надлежно причините, поради които не е прекратило бизнес отношенията, както и да продължи да наблюдава потенциално неблагоприятното въздействие с готовност да предприеме действия за предотвратяването или смекчаването му, периодично да прави преоценка на решението си да не прекрати бизнес отношенията и да търси алтернативни такива. За да се повиши правната сигурност, разпоредбите на настоящата директива относно прекратяването на бизнес отношенията следва да се прилагат само за търговски споразумения, сключени от дружеството след изтичането на срока за транспониране на настоящата директива.

- (36б) Както се подчертава и в Насоките на ОИСП за многонационалните предприятия, трябва да се отчитат особеностите на финансовите услуги. От регулираните финансови предприятия се очаква да вземат предвид неблагоприятните въздействия в целия процес на финансиране и застраховане и да използват т.нар. „ефект на лоста“, за да повлияят на дружествата, които предоставят финансиране или застраховане, за да предотвратят или смекчат потенциалните им неблагоприятни въздействия. При някои обстоятелства незабавното прекратяване или спиране на финансовите услуги може да бъде трудно или дори невъзможно (например при задължителното застраховане). В други случаи, когато регулирано финансово предприятие прилага ефекта на лоста, временното преустановяване или прекратяването на финансовите услуги може да бъде неподходящо, тъй като гласуването и взаимодействието, по-специално колективното ангажиране с инвеститори или кредитори, може да имат по-добри шансове да предотвратят или смекчат неблагоприятното въздействие. Поради тези причини в директивата не се изисква от регулираните финансови предприятия, **когато предоставят финансови услуги по смисъла на настоящата директива**, да преустановят временно или да прекратят бизнес отношенията. В тези случаи от регулираните финансови предприятия следва да се изисква да продължат да наблюдават неблагоприятното въздействие и да продължат да полагат усилия за неговото предотвратяване или смекчаване.
- (37) Що се отнася до преките и непреките бизнес партньори, чрез промишленото сътрудничество, промишлените схеми и инициативите с участието на множество заинтересовани страни може да се спомогне за създаването на допълнителен ефект на лоста с цел установяване, смекчаване и предотвратяване на неблагоприятните въздействия. Поради това дружествата следва да могат да разчитат на такива инициативи в подкрепа на изпълнението на задълженията им за дължима грижа, предвидени в настоящата директива, доколкото тези схеми и инициативи са подходящи за подпомагане на изпълнението на тези задължения. Дружествата биха могли да оценят по собствена инициатива съгласуването на тези схеми и инициативи със задълженията по настоящата директива. За да се осигури пълна информация за такива инициативи, в директивата следва също така да се посочи възможността Комисията и държавите членки да улесняват разпространението на информацията относно такива схеми или инициативи и резултатите от тях. Комисията, в сътрудничество с държавите членки, следва да издаде насоки за оценяване на пригодността на промишлените схеми и инициативите с участието на множество заинтересовани страни.

(38) Съгласно задълженията за дължима грижа, определени в настоящата директива, ако дадено дружество установи действителни неблагоприятни въздействия върху правата на човека или околната среда, то следва да предприеме подходящи мерки за прекратяването им. Очаква се дружествата да бъдат в състояние да прекратят действителните неблагоприятни въздействия в собствената си дейност и в дейността на дъщерните си дружества. Следва обаче да се поясни, че по отношение на бизнес партньорите, при които неблагоприятните въздействия не могат да бъдат прекратени, дружествата следва да сведат до минимум мащаба на тези въздействия. При свеждането до минимум на мащаба на неблагоприятните въздействия следва да се изисква резултат, който е възможно най-близък до прекратяването на неблагоприятното въздействие. За да се осигури правна яснота и сигурност за дружествата, в настоящата директива следва да бъде определено какви действия следва да се изисква да бъдат предприети от дружествата за прекратяване на действителните неблагоприятни въздействия върху правата на човека и околната среда и свеждане до минимум на мащаба им, когато това е целесъобразно в зависимост от обстоятелствата. При оценката на подходящите мерки за предотвратяване или свеждане до минимум на неблагоприятните въздействия се взема надлежно предвид така наречената „степен на участие на дружеството в неблагоприятно въздействие“ в съответствие с международните рамки и способността на дружеството да оказва влияние върху бизнес партньора, причиняващ неблагоприятното въздействие. Дружествата следва да бъдат задължени да предотвратяват или свеждат до минимум мащаба на неблагоприятните въздействия, които причиняват сами (т.нар. „причиняване“ на неблагоприятното въздействие, както е посочено в международната рамка) или съвместно със своите дъщерни предприятия или бизнес партньори (т.нар. „допринасяне“ за неблагоприятното въздействие, както е посочено в международната рамка). Съвместното причиняване на неблагоприятното въздействие не се ограничава до равноправното участие на дружеството и неговото дъщерно дружество или бизнес партньор в неблагоприятното въздействие, а следва да обхваща всички случаи на действия или бездействия на дружеството, които причиняват неблагоприятното въздействие, в съчетание с действията или бездействията на дъщерните дружества или бизнес партньорите. Когато дружествата не причиняват сами или съвместно с други правни субекти неблагоприятните въздействия, възникващи в тяхната верига на дейността, но неблагоприятното въздействие е причинено от техния бизнес партньор във веригите на дейността на дружествата (т.нар. „пряка свързаност“ с неблагоприятното въздействие, както е посочено в международната рамка), те следва да бъдат задължени да използват своето влияние, за да прекратят или сведат до минимум мащаба на неблагоприятното въздействие, причинено от техните бизнес партньори, или да увеличат влиянието си, за да направят това. Използването само на понятието „причиняване“ на неблагоприятното въздействие вместо горепосочените термини, използвани в международните рамки, избягва объркването със съществуващите правни термини в националните правни системи, като същевременно обхваща същите причинно-следствени връзки като описаните в тези рамки.

В този контекст в съответствие с международните рамки влиянието на дружеството върху бизнес партньорите следва да включва, от една страна, способността му да убеди бизнес партньорите да предотвратят или да прекратят неблагоприятни въздействия (например чрез пазарна мощ, изисквания за предварителен подбор и обвързване на бизнес стимулите с резултатите в областта на правата на човека и околната среда) и, от друга страна, степента на влияние или ефект на лоста, които дружеството би могло обосновано да упражни, например чрез сътрудничество с въпросния бизнес партньор или чрез взаимодействие с друго дружество, което е прекият бизнес партньор в бизнес отношенията, свързани с неблагоприятното въздействие.

(39) За да се спази задължението за прекратяване на действителните неблагоприятни въздействия и свеждане до минимум на техния мащаб съгласно настоящата директива, от дружествата следва да се изисква да предприемат всички долупосочени действия, когато е целесъобразно с оглед на обстоятелствата. Те следва да неутрализират неблагоприятното въздействие или да сведат до минимум мащаба му чрез действие, което е пропорционално на значимостта и мащаба на неблагоприятното въздействие и на участието на дружеството в него. Когато е необходимо поради факта, че неблагоприятното въздействие не може да бъде незабавно прекратено, дружествата следва да разработят и приложат план за корективни действия с обосновани и ясно определени срокове за действие и качествени и количествени показатели за измерване на подобренията. Дружествата следва да се погрижат да получат договорни гаранции от пряк бизнес партньор, че той ще гарантира спазването на кодекса за поведение на дружеството и ако е необходимо, на план за превантивни действия, включително като поискат съответните договорни гаранции от своите партньори, доколкото дейностите на партньорите са част от веригата на дейността на дружеството. Договорните гаранции следва да бъдат придружени от подходящи мерки за проверка на съответствието. Дружеството обаче следва да бъде задължено само да се стреми да постигне договорни гаранции, тъй като получаването им може да зависи от обстоятелствата. Дружествата следва също така да правят финансови или нефинансови инвестиции, насочени към прекратяване на неблагоприятното въздействие или свеждане до минимум на мащаба му, да предоставят целенасочена и пропорционална подкрепа на МСП — техни бизнес партньори, когато жизнеспособността на МСП би могла да бъде застрашена, и да си сътрудничат с други субекти, включително, когато е целесъобразно, да повишават способността на дружеството да прекрати неблагоприятното въздействие. Застрашаването на жизнеспособността на МСП следва да се тълкува като възможност да бъде причинена несъстоятелност на МСП или то да бъде поставено в положение на неминуема несъстоятелност. От финансовите предприятия, **когато предоставят финансови услуги по смисъла на настоящата директива**, следва да не се изисква да предоставят целенасочена и пропорционална подкрепа за МСП, тъй като тяхната верига на дейността не обхваща МСП. Дружествата следва също да осигурят на засегнатите лица и общности мерки за възстановяване във вид на финансова или нефинансова компенсация, която следва да бъде пропорционална на значимостта на неблагоприятното въздействие (мащаб, тежест) и обхвата му (брой засегнати лица или степен на засягане на околната среда), както и на участието на дружеството в неблагоприятното въздействие. Финансовата или нефинансовата компенсация може да се състои във възстановяване на засегнатото лице или лица до положението, в което биха се намирали, ако не беше настъпило действителното неблагоприятно въздействие.

- (40) За да се отрази пълният набор от варианти за дружеството в случаите, когато чрез описаните мерки не би могло да се намери решение за действителните въздействия, в настоящата директива следва също така да се посочи възможността дружеството да се стреми да сключи договор с непрекия бизнес партньор с оглед постигане на съответствие с кодекса за поведение на дружеството или плана за корективни действия, както и да предприеме подходящи мерки за проверка на спазването на договора от страна на непреките бизнес партньори.
- (41) За да се гарантира, че действителните неблагоприятни въздействия са ефективно прекратени или сведени до минимум, дружествата следва да отдават приоритет на взаимодействието с бизнес партньорите във веригата на дейността, вместо да прекратяват бизнес отношенията като крайна мярка след безуспешен опит за прекратяване или свеждане до минимум на неблагоприятните въздействия. Прекратяването на бизнес отношенията като крайна мярка следва да означава, че не съществуват по-малко драстични възможности и изглежда малко вероятно да се увеличи влиянието на дружеството върху бизнес партньорите, причиняващи неблагоприятното въздействие. Въпреки това в случаите, в които действителните неблагоприятни въздействия не биха могли да бъдат прекратени или мащабът им адекватно сведен до минимум с описаните мерки, в директивата следва също така да се посочва задължението на дружествата да се въздържат от встъпване в нови или от разширяване на съществуващите отношения с въпросния бизнес партньор и, когато правото, уреждащо техните отношения, им позволява, да преустановят временно бизнес отношенията във връзка със съответните дейности, като същевременно полагат усилия за прекратяване или свеждане до минимум на мащаба на неблагоприятното въздействие, ако може обосновано да се очаква, че тези усилия ще постигнат успех в краткосрочен план, или да прекратят бизнес отношения във връзка със съответните дейности. За да се даде възможност на дружествата да изпълнят това задължение, държавите членки следва да предвидят възможност за временно спиране и прекратяване на бизнес отношенията в договори, уредени от тяхното право, освен в случаите, когато страните са задължени по закон да ги сключат, какъвто е случаят със задължителното застраховане. Сам по себе си фактът, че трета държава не е ратифицирала или въвела в националното си право някой от инструментите, изброени в приложение I към настоящата директива, не води до задължение за временно спиране или прекратяване на бизнес отношенията.

(41a) В някои случаи дружествата следва да не бъдат задължени да прекратяват бизнес отношенията. Дружествата следва да не се изисква да прекратяват бизнес отношенията, ако съществува разумно очакване, че прекратяването би могло да доведе до по-сериозно неблагоприятно въздействие. Това е в съответствие с международната рамка, интересите на засегнатите лица следва да бъдат взети предвид. Например прекратяването на бизнес отношения, при които е установен детски труд, би могло да изложи детето на още по-сериозни неблагоприятни въздействия върху правата на човека. По същия начин би могло да възникне по-тежко неблагоприятно въздействие, ако работниците бъдат лишени от препитание поради прекратяването на бизнес отношенията с техния работодател, за да се сложи край на неблагоприятно въздействие, изразяващо се в нарушаване на правото на колективно договаряне. Накрая, от дружеството следва да не се изисква да прекратява бизнес отношенията си с ключов бизнес партньор, който му осигурява съществени суровини, продукти или услуги за дейността, ако прекратяването би причинило значителни вреди на дружеството. Значителните вреди следва да се тълкуват като отрицателно и значително въздействие върху правното, финансовото или икономическото положение на дружеството или върху производствения му капацитет, включително в дългосрочна перспектива, като например ефект, пораждащ вероятност от несъстоятелност. За да не се подкопават целите на настоящата директива, решението да не се прекратяват бизнес отношенията следва да бъде обвързано с последващи условия. От дружеството следва да се изисква да се отчита пред надзорния орган и надлежно да обосновава причините, поради които не е прекратило бизнес отношенията, и да продължава да наблюдава действителното неблагоприятно въздействие с потенциални действия, които да бъдат предприети за прекратяване или свеждане до минимум на мащаба на неблагоприятното въздействие, периодично да прави преоценка на решението да не се прекратяват бизнес отношенията и да търси алтернативни бизнес отношения. За да се повиши правната сигурност, разпоредбите на настоящата директива относно прекратяването на бизнес отношенията следва да се прилагат само за търговски споразумения, сключени от дружеството след изтичането на срока за транспониране на настоящата директива.

(416) Както се подчертава и в Насоките на ОИСП за многонационалните предприятия, трябва да се отчитат особеностите на финансовите услуги. От регулираните финансови предприятия се очаква да вземат предвид неблагоприятните въздействия в целия процес на финансиране и застраховане и да използват т.нар. „ефект на лоста“, за да повлияят на дружествата, които предоставят финансиране или застраховане, за да прекратят или сведат до минимум мащаба на неблагоприятните им въздействия. При някои обстоятелства незабавното прекратяване или спиране на финансовите услуги може да бъде трудно или дори невъзможно (например при задължителното застраховане). В други случаи, когато регулирано финансово предприятие прилага ефекта на лоста, временното преустановяване или прекратяването на финансовите услуги може да бъде неподходящо, тъй като гласуването и взаимодействието, по-специално колективното ангажиране с инвеститори или кредитори, може да имат по-добри шансове да прекратят или сведат до минимум мащаба на неблагоприятното въздействие. Поради тези причини в директивата не се изисква от регулираните финансови предприятия, **когато предоставят финансови услуги по смисъла на настоящата директива**, да преустановят временно или да прекратят бизнес отношенията. В тези случаи от регулираните финансови предприятия следва да се изисква да продължат да наблюдават неблагоприятното въздействие и да продължат да полагат усилия за неговото прекратяване или за свеждане до минимум на мащаба му.

(42) Дружествата следва да осигурят възможност за лицата и организациите да подават жалби пряко до тях в случай на основателни опасения за действителни или потенциални неблагоприятни въздействия върху правата на човека и околната среда. За да се намали тежестта за дружествата, те следва да могат да участват в съвместна процедура за подаване на жалби, като например тези, които са установени съвместно от дружествата (например от група дружества), чрез браншови сдружения или инициативи с участието на множество заинтересовани страни, вместо да установяват самостоятелна процедура за подаване на жалби. Организациите, които биха могли да подават такива жалби, следва да включват синдикални организации и други представители на работниците, които представляват физически лица, работещи в съответната верига на дейността, и организации на гражданското общество, които извършват дейност в области, свързани със съответното неблагоприятно въздействие, когато имат информация за потенциално или действително неблагоприятно въздействие. Дружествата следва да установят справедлива, достъпна и прозрачна процедура за разглеждане на тези жалби и да информират за нея работниците, синдикалните организации и другите представители на работниците, ако има такива. Понятието „справедлива, достъпна и прозрачна“ следва да се разбира в съответствие с принцип 31 от Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека, който изисква процедурите да бъдат законни, достъпни, предвидими, справедливи, прозрачни, съвместими с правата и непрекъснат източник на поуки. Процедурата следва да гарантира поверителността на самоличността на жалбоподателя, както и необходимите мерки за предотвратяване на всякаква форма на ответни действия с цел отмъщение от страна на дружеството и неговите дъщерни дружества. Ответните действия с цел отмъщение следва да се разбират като всяко пряко или непряко действие или бездействие, което е предизвикано от подаването на жалбата и което причинява или може да причини неоправдана вреда на жалбоподателя. Прибягването до механизма за подаване на жалби и осигуряване на мерки за възстановяване следва да не възпрепятства жалбоподателя да използва средства за правна защита или да изрази пред надзорните органи обосноващите си съображения. В съответствие с международните стандарти жалбоподателят следва да може да поиска от дружеството да предприеме подходящи последващи действия във връзка с жалбата, както и да се срещне с представители на дружеството на подходящо равнище, така че да бъдат обсъдени потенциалните или действителните сериозни неблагоприятни въздействия, които са предмет на жалбата. Този достъп следва да не води до неоснователни искания от страна на дружествата.

(42a) Поради по-широкия списък на лицата или организациите, които имат право да подават жалби, и по-широкия обхват на предмета на жалбите, процедурата за подаване на жалби се разбира от правна гледна точка като отделен механизъм от процедурата за вътрешно подаване на сигнали, създадена от дружествата в съответствие с Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета⁴⁶. Ако нарушението на правото на Съюза или на националното право, включено в материалния обхват на посочената директива, може да се счита за неблагоприятно въздействие и сигнализиращото лице е служител на дружеството, който е пряко засегнат от неблагоприятното въздействие, тогава лицето може да използва и двете процедури — механизма за подаване на жалби в съответствие с настоящата директива или процедурата за вътрешно подаване на сигнали в съответствие с посочената директива. Въпреки това, ако някое от горепосочените условия не е изпълнено, лицето може да пристъпи само към една от процедурите.

⁴⁶ Директива (ЕС) 2019/1937 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2019 г. относно защитата на лицата, които подават сигнали за нарушения на правото на Съюза (ОВ L 305, 26.11.2019 г., стр. 17).

(43) Дружествата следва да наблюдават изпълнението и ефективността на своите мерки за дължима грижа, като надлежно вземат предвид съответната информация от заинтересованите страни. Те следва да извършват периодични оценки на собствените си дейности, на дейностите на своите дъщерни дружества, а когато са свързани с веригите на дейността на дружеството — на дейностите на бизнес партньорите си, за да наблюдават ефективността на установяването, предотвратяването, смекчаването, прекратяването и свеждането до минимум на мащаба на неблагоприятните въздействия върху правата на човека и околната среда. Целта на тези оценки е да потвърдят, че неблагоприятните въздействия са правилно установени, че са приложени мерките за дължима грижа и че неблагоприятните въздействия действително са предотвратени или прекратени. За да се гарантира, че тези оценки са актуални, те следва да бъдат извършвани в разумен срок след възникването на всяка значителна промяна, но най-малко на всеки 24 месеца и да бъдат преразглеждани междувременно, ако има разумни основания да се смята, че е възможно да възникнат значителни нови рискове от неблагоприятно въздействие. Значителна промяна следва да се разбира като такава промяна в статуквото на собствените дейности на дружеството, дейността на неговите дъщерни дружества или бизнес партньори, в правната или стопанската среда или всяка друга съществена промяна от положението на дружеството, включително научаване за неблагоприятното въздействие от публично достъпна информация или в резултат на консултации със заинтересованите страни, че от дружеството да може разумно да се очаква да реагира и да направи оценка. Примери за значителна промяна могат да бъдат случаите, когато дружеството извършва дейност в нов икономически сектор или географски район, започва да произвежда нови продукти или променя начина на производство на съществуващите продукти, като използва технология с потенциално по-голямо неблагоприятно въздействие или променя корпоративната си структура чрез реструктуриране, сливания или придобивания. Финансовите предприятия следва да извършват периодична оценка само на собствената си дейност, [...] дейността на дъщерните си предприятия, [...] **и когато предоставят финансови услуги по смисъла на настоящата директива на своите бизнес партньори** [...] — **на ефективността на мерките, предприети за предотвратяване или смекчаване на потенциалното неблагоприятно въздействие, или за прекратяване или свеждане до минимум на мащаба на действителното неблагоприятно въздействие, установено преди предоставянето на финансовата услуга на въпросния бизнес партньор.** През целия период на съществуване на отношенията с бизнес партньорите, **на които предоставят финансови услуги по смисъла на настоящата директива,** от финансовите предприятия следва да не се изискват допълнителни оценки на партньорите.

(44) Както в съществуващите международни стандарти, определени в Ръководните принципи на ООН за бизнеса и правата на човека и рамката на ОИСР, част от изискването за дължима грижа е съобщаването на важна за външните лица информация относно политиките, процесите и дейностите за дължима грижа, провеждани с цел установяване и справяне с действителни или потенциални неблагоприятни въздействия, включително констатациите и резултатите от тези дейности. В Директива 2013/34/ЕС са определени съответните задължения за отчитане по отношение на корпоративната устойчивост за дружествата, обхванати от настоящата директива. За да се избегне дублиране на задълженията за отчитане, в настоящата директива не следва да се въвеждат нови такива задължения в допълнение към задълженията по Директива 2013/34/ЕС за дружествата, обхванати от посочената директива, както и стандартите за отчитане, които следва да бъдат разработени съгласно нея. Що се отнася до дружествата, които попадат в обхвата на настоящата директива, но не и в обхвата на Директива 2013/34/ЕС, за да изпълнят задължението си за съобщаване на информация като част от дължимата грижа съгласно настоящата директива, те следва да публикуват на уебсайта си годишна декларация за финансовата година на език, който обичайно се използва в сферата на международната стопанска дейност.

- (45) За да се улесни спазването от страна на дружествата на изискваната от тях дължима грижа в тяхната верига на дейността и да се ограничи изместването на тежестта, свързана със спазването на изискванията, към МСП, Комисията следва да предостави насоки относно примерните договорни клаузи, след като се консултира с държавите членки и съответните заинтересовани страни.
- (46) С цел да предостави подкрепа и практически инструменти на дружествата или на органите на държавите членки относно това как дружествата следва да изпълняват задълженията си за дължима грижа, Комисията, като използва съответните международни насоки и стандарти като справка и в консултация с държавите членки и заинтересованите страни, Агенцията на Европейския съюз за основните права, Европейската агенция по околна среда и, когато е уместно, международните органи, притежаващи опит по отношение на дължимата грижа, следва да издаде насоки, включително за конкретни сектори или конкретни неблагоприятни въздействия, или за взаимодействието на настоящата директива с други законодателни актове на Съюза, които преследват същите цели и които предвиждат по-големи или по-специфични задължения.
- (47) Въпреки че МСП не са включени в обхвата на настоящата директива, те биха могли да бъдат засегнати от разпоредбите ѝ в качеството си на изпълнители или подизпълнители (преки или непреки бизнес партньори) на дружествата, които попадат в обхвата. Въпреки това целта е да се намали финансовата или административната тежест за МСП, които вече изпитват затруднения в контекста на световната икономическа и санитарна криза. За да подпомогнат МСП, държавите членки следва самостоятелно или съвместно да създадат и използват специални уебсайтове, портали или платформи, да предоставят информация и подкрепа за дружествата, както и да подкрепят финансово МСП и да им помогнат да изградят капацитет. Дружествата, чийто бизнес партньор е МСП, също се насърчават да подпомагат малките и средните предприятия при спазването на мерките за дължима грижа, в случай че тези изисквания биха застрашили жизнеспособността на МСП, както и да прилагат справедливи, разумни, недискриминационни и пропорционални изисквания спрямо МСП.

- (48) За да допълни подкрепата на държавите членки за МСП, Комисията може да се основава на съществуващите инструменти, проекти и други действия на Съюза, подпомагащи полагането на дължима грижа в Съюза и в трети държави. Тя може да създаде нови мерки за подкрепа на дружествата, включително МСП, по отношение на изискванията за дължима грижа, включително обсерватория за прозрачност на веригата на дейността и улесняване на съвместни инициативи на заинтересованите страни.
- (49) Комисията би могла да допълни мерките за подкрепа на държавите членки, като надгради съществуващите действия на Съюза, за да подпомогне икономическите оператори нагоре по веригата да изградят капацитет за ефективно предотвратяване и смекчаване на неблагоприятните въздействия върху правата на човека и околната среда в резултат на тяхната дейност и бизнес отношения, като обръща специално внимание на предизвикателствата, пред които са изправени дребните земеделски стопани. Съюзът и държавите членки, в рамките на съответната си компетентност, се насърчават да използват своите инструменти за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество, за да подкрепят правителствата на трети държави и икономическите оператори нагоре по веригата в трети държави да се справят с неблагоприятните въздействия върху правата на човека и околната среда в резултат на тяхната дейност и бизнес отношения нагоре по веригата. Това би могло да включва работа с правителствата на държавите партньори, местния частен сектор и заинтересованите страни с цел преодоляване на първопричините за неблагоприятните въздействия върху правата на човека и околната среда.
- (50) С цел гарантиране, че настоящата директива има ефективен принос за борбата с изменението на климата, дружествата следва да приемат план, за да се гарантира, че бизнес моделът и стратегията им са съвместими с прехода към устойчива икономика и с ограничаването на глобалното затопляне до 1,5 °C в съответствие с Парижкото споразумение. В случай че изменението на климата е определено или е следвало да бъде определено като основен риск за дейността на дружеството или като основно въздействие върху нея, дружеството следва да включи цели за намаляване на емисиите на парникови газове в своя план.

(51) [...]

- (52) За да се даде възможност за ефективен надзор и, когато е необходимо, прилагане на настоящата директива по отношение на дружества от трети държави, тези дружества следва да определят представител в Съюза с достатъчно пълномощия и да предоставят информация относно своите упълномощени представители. Упълномощеният представител следва да има право да действа и като лице за контакт, при условие че са спазени съответните изисквания на настоящата директива. Ако дружеството от трета държава не определи упълномощен представител, всички държави членки, в които то извършва дейност, следва да бъдат компетентни да налагат изпълнението на това задължение, по-специално да определят юридическо или физическо лице в една от държавите членки, в които то извършва дейност, в съответствие с рамката за правоприлагане, установена в националното право. Държавите членки, започващи такова правоприлагане, следва да информират надзорните органи на другите държави членки чрез Европейската мрежа на надзорните органи, за да не предприемат те същото действие.
- (53) За да се гарантира наблюдението на правилното изпълнение на задълженията за дължима грижа на дружествата и правилното прилагане на настоящата директива, държавите членки следва да определят един или повече национални надзорни органи. Тези надзорни органи следва да бъдат публични, независими от дружествата, попадащи в обхвата на настоящата директива или други пазарни интереси, както и да нямат конфликт на интереси. Държавите членки следва да осигурят подходящо финансиране на компетентните органи в съответствие с националното право. Те следва да имат право да провеждат разследвания по своя собствена инициатива или въз основа на обосновани опасения, изразени съгласно настоящата директива. Когато съществуват компетентни органи съгласно секторното законодателство, държавите членки биха могли да ги определят като отговорни за прилагането на настоящата директива в областите им на компетентност. Те биха могли да определят органи за надзор на регулирано финансово предприятие и като надзорни органи за целите на настоящата директива.

(54) За да се гарантира ефективното изпълнение на националните мерки за прилагане на настоящата директива, държавите членки следва да предвидят възпиращи, пропорционални и ефективни санкции за нарушения на тези мерки. За да може този режим на санкции да бъде ефективен, санкциите, които се налагат от националните надзорни органи, следва да включват имуществени санкции. Държавите членки следва да гарантират, че към момента на налагането ѝ имуществената санкция съответства на световния нетен оборот на дружеството. Това обаче не следва да задължава държавите членки във всички случаи да основават имуществената санкция единствено на нетния оборот на дружеството. Държавите членки следва да разполагат с гъвкавост да основават санкцията и на други критерии, като например икономическото положение на дружеството. Държавите членки следва да решат в съответствие с националното право дали санкциите следва да се налагат пряко от надзорните органи, в сътрудничество с други органи или чрез отнасяне на въпроса до компетентните съдебни органи. За да се гарантира публичен надзор върху прилагането на правилата, установени в настоящата директива, решенията на надзорните органи, съдържащи санкции, наложени на дружества поради неспазване на разпоредбите на националното право за изпълнение на настоящата директива, следва да бъдат публикувани, изпратени до Европейската мрежа на надзорните органи и да останат публично достъпни за срок от най-малко 3 години. Публикуваното решение следва да не съдържа никакви лични данни по смисъла на Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета⁴⁷. Публикуването на наименованието на дружеството е разрешено дори ако то съдържа име на физическо лице.

⁴⁷ Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г., стр. 1).

- (55) За да се гарантира последователното прилагане и изпълнение на националните разпоредби, приети съгласно настоящата директива, националните надзорни органи следва да си сътрудничат и да координират своите действия. За тази цел Комисията следва да създаде Европейска мрежа на надзорните органи, а надзорните органи следва да се подпомагат взаимно при изпълнението на задачите си и да си оказват взаимопомощ.
- (56) За да се гарантира ефективно обезщетение на жертвите на неблагоприятни въздействия, от държавите членки следва да се изисква да установят правила, уреждащи гражданската отговорност на дружествата за вреди, причинени на физическо или юридическо лице, при условие че дружеството умишлено или поради небрежност не е успяло да предотврати и смекчи потенциалните неблагоприятни въздействия или да прекрати или сведе до минимум мащаба на действителните въздействия и в резултат на такъв неуспех е причинило вреда на физическото или юридическото лице. Увреждането на защитени правни интереси на дадено лице следва да се разбира съгласно националното право, например смърт, физическо или психическо увреждане, лишаване от лична свобода, загуба на човешко достойнство или увреждане на имуществото на лицето. Условието вредата да бъде причинена на лице в резултат на неизпълнение от дружеството на задължение за предприемане на мерки срещу неблагоприятното въздействие — когато изброените в приложение I право, забрана или задължение имат за цел защита на физическото или юридическото лице, на което е причинена вредата, и тяхното нарушение или злоупотребата с тях е довела до неблагоприятното въздействие, срещу което е трябвало да бъдат предприети мерки — следва да бъде разбирано по такъв начин, че да не включва вторична вреда (причинена непряко на други лица, които не са потърпевши от неблагоприятните въздействия и които не са защитени от правата, забраните или задълженията, изброени в приложение I). Например, ако служител на дружество е получил увреждане поради нарушаване от страна на дружеството на стандартите за безопасност на работното място, наемодателят на такъв служител следва да няма правото да предяви иск срещу дружеството за икономическа загуба, причинена от това, че служителят не е в състояние да си плати наема. Причинно-следствената връзка не се урежда от настоящата директива, с изключение на това, че дружествата следва да носят отговорност, когато вредата е причинена само от бизнес партньорите в техните вериги на дейността („пряка свързаност“). Потърпевшите следва да имат право на пълно обезщетение за настъпилите вреди в съответствие с националното право и в съответствие с този общ принцип. Възпирането чрез обезщетения (т.е. наказателни обезщетения) или всяка друга форма на свръхкомпенсация следва да бъдат забранени.

- (57) Дружеството следва да не носи отговорност за вреди, които биха настъпили в същия мащаб, дори ако дружеството би предприело действия в съответствие с настоящата директива. Също така, тъй като неблагоприятните въздействия следва да бъдат приоритизирани в зависимост от тяхната сериозност и вероятност, ако не е възможно да бъдат предприети мерки за преодоляването на всички установени неблагоприятни въздействия едновременно и в пълния им мащаб, дружеството следва да не носи отговорност за вреди, произтичащи от по-малко значителни неблагоприятни въздействия, срещу които все още не са предприети мерки. Правилността на приоритизирането на неблагоприятните въздействия от страна на дружеството обаче следва да бъде оценена, когато се определя дали са изпълнени условията за отговорност на дружеството като част от оценката дали дружеството е нарушило задължението си да предприеме подходящи мерки срещу установените неблагоприятни въздействия.
- (58) Режимът на отговорност не урежда кой следва да докаже, че действията на дружеството са били разумно адекватни с оглед на обстоятелствата по случая, поради което този въпрос е оставен на националното право. Освен това настоящата директива не урежда кой може да предяви иск пред националните съдилища и при какви условия може да бъде образувано гражданско производство, поради което този въпрос е оставен на националното право. Например държавите членки може да решат, че само потърпевшият може да предяви иска пред националните съдилища или че организация на гражданското общество, синдикална организация или друг правен субект може да предяви иска от името на потърпевшия.

- (59) Що се отнася до правилата за гражданска отговорност, гражданската отговорност на дадено дружество за вреди, причинени поради неполагане на адекватна дължима грижа, не следва да засяга гражданската отговорност на неговите дъщерни дружества или съответната гражданска отговорност на преките и непреките бизнес партньори по веригата на дейността. Когато дружеството е причинило вредата съвместно със своето дъщерно дружество или бизнес партньор, то следва да носи солидарна отговорност със съответното дъщерно дружество или бизнес партньор. Това не засяга разпоредбите на националното право относно условията за солидарна отговорност и относно правото на регресен иск за пълното обезщетение, изплатено от една солидарно отговорна страна.
- (59a) Правилата за гражданска отговорност съгласно настоящата директива следва да не засягат правилата на Съюза или националните правила относно гражданската отговорност, свързани с неблагоприятни въздействия върху правата на човека или неблагоприятни въздействия върху околната среда, в които се предвижда отговорност в ситуации, които не са обхванати от настоящата директива, или в които се предвижда по-строга отговорност в сравнение с нея. По-строгият режим на отговорност следва да се разбира и като национален режим на гражданска отговорност, който не предвижда изключения съгласно настоящата директива, като например приоритизирането на неблагоприятните въздействия.
- (60) Що се отнася до гражданската отговорност, произтичаща от неблагоприятни въздействия върху околната среда, лицата, които претърпяват вреди, могат да предявят иск за обезщетение съгласно настоящата директива дори когато те се припокриват с искове, свързани с правата на човека.

- (61) С цел да се гарантира, че потърпевшите на вреди за правата на човека и околната среда могат да предявят иск за обезщетение за вреди, причинени, когато дружеството умишлено или поради небрежност не е изпълнило задълженията за дължима грижа, произтичащи от настоящата директива, в директивата следва да се изисква от държавите членки да гарантират, че разпоредбите на националното право, с които се транспонира режимът на гражданска отговорност, предвиден в нея се прилагат като повелителна норма в случаите, когато приложимото право по отношение на иски в този смисъл не е правото на държава членка, какъвто би могъл например да бъде случаят в съответствие с правилата на международното частно право, когато вредата е настъпила в трета държава. Това означава, че при транспонирането на режима на гражданска отговорност, предвиден в настоящата директива, и при избора на методи за постигане на такъв резултат държавите членки могат също така да вземат предвид всички имащи отношение национални правила, включително изискванията за това кое физическо или юридическо лице може да предяви иска, давностните срокове, възраженията и защитата, както и изчисляването на обезщетението, доколкото те са необходими за гарантиране на защитата на жертвите и са от решаващо значение за защитата на обществените интереси на държавите членки, като например тяхната политическа, социална или икономическа организация.
- (62) Режимът на гражданска отговорност съгласно настоящата директива следва да не засяга Директива № 2004/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁴⁸. Настоящата директива следва да не възпрепятства държавите членки да налагат допълнителни по-строги задължения на дружествата или по друг начин да предприемат допълнителни мерки със същите цели, както в Директива 2004/35/ЕО.

⁴⁸ Директива 2004/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологичните щети (ОВ L 143, 30.4.2004 г., стр. 56).

- (63) Настоящата директива не засяга Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁴⁹, Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁵⁰ и Директива 2014/23/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁵¹. По-специално, съгласно тези директиви възлагащите органи и възложителите могат да изключат или да бъдат задължени от държавите членки да изключат от участие в процедура за възлагане на обществена поръчка или в процедура за възлагане на концесия, когато е приложимо, всеки икономически оператор, когато могат да докажат по подходящ начин, че е извършено нарушение на приложимите задължения в областта на екологичното, социалното и трудовото право, включително произтичащите от някои международни споразумения, ратифицирани от всички държави членки и изброени в посочените директиви, или че икономическият оператор е виновен за тежко професионално нарушение, което поставя под въпрос неговата почтеност.
- (64) [...]
- (65) Лицата, които работят за дружества, които подлежат на задължения за дължима грижа съгласно настоящата директива, или които взаимодействат с такива дружества в контекста на свързаните с работата им дейности, могат да изпълняват ключова роля за разкриването на нарушения на правилата на настоящата директива. По този начин те могат да допринесат за предотвратяването и възпирането на подобни нарушения и за укрепването на прилагането на настоящата директива. Следователно по отношение на подаването на сигнали за всички нарушения на настоящата директива и защитата на лицата, подаващи сигнали за такива нарушения, следва да се прилага Директива (ЕС) 2019/1937.

⁴⁹ Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 65).

⁵⁰ Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно възлагането на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги и за отмяна на Директива 2004/17/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 243).

⁵¹ Директива 2014/23/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за възлагане на договори за концесия (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 1).

- (66) За да се уточни информацията, която дружествата, които не подлежат на изискванията за отчитане в съответствие с разпоредбите за отчитането на предприятията във връзка с устойчивостта съгласно Директива 2013/34/ЕС, следва да съобщават във връзка с въпросите, обхванати от настоящата директива, на Комисията следва да бъде делегирано правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз за определяне на допълнителни правила относно съдържанието и критериите за такова отчитане, в които се уточнява информацията относно описанието на дължимата грижа, потенциалните и действителните въздействия и действията, предприети спрямо тях. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложи в Междунституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество⁵². По-специално, с цел осигуряване на равно участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.
- (67) Настоящата директива следва да се прилага в съответствие със законодателството на Съюза за защита на данните и правото на защита на неприкосновеността на личния живот и личните данни, залегнало в членове 7 и 8 от Хартата на основните права на Европейския съюз. Всяко обработване на лични данни съгласно настоящата директива се извършва в съответствие с Регламент (ЕС) 2016/679, включително изискванията за ограничение на целите, свеждане на данните до минимум и ограничение на съхранението.
- (68) В съответствие с член 28, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета⁵³ беше проведена консултация с Европейския надзорен орган по защита на данните, който представи становище на ... 2022 г.
- (69) [...]

⁵² ОВ L 123, 12.5.2016 г., стр. 1.

⁵³ Регламент (ЕС) 2018/1725 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2018 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни от институциите, органите, службите и агенциите на Съюза и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Регламент (ЕО) № 45/2001 и Решение № 1247/2002/ЕО (ОВ L 295, 21.11.2018 г., стр. 39).

- (70) Комисията следва да извърши оценка и да докладва дали към списъка на секторите с голямо въздействие, обхванати от настоящата директива, следва да бъдат добавени нови сектори, за да бъде приведен в съответствие с насоките на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, или с оглед на ясни доказателства за експлоатация на труда, нарушения на правата на човека или нововъзникнали заплахи за околната среда, дали списъкът на съответните международни конвенции, посочени в настоящата директива, следва да бъде променен, по-специално с оглед на международното развитие, или дали разпоредбите относно дължимата грижа съгласно настоящата директива следва да бъдат разширени, за да обхванат и неблагоприятните въздействия, свързани с климата. Комисията следва допълнително да оцени дали критериите и праговете, използвани за определяне на обхвата на настоящата директива, трябва да бъдат преразгледани, дали следва да бъдат обхванати други юридически лица и дали е необходимо да се преразгледа определението за „верига на дейността“, включително предоставянето на инвестиции от регулирани финансови предприятия **или предоставянето на финансови услуги по смисъла на настоящата директива от регулирани финансови предприятия, независимо от решението на дадена държава членка да прилага настоящата директива по отношение на предоставянето на финансови услуги от регулирани финансови предприятия.**
- (71) Целта на настоящата директива, а именно по-доброто използване на потенциала на единния пазар, за да допринесе за прехода към устойчива икономика, и осигуряването на принос за устойчивото развитие чрез предотвратяване и смекчаване на потенциални или действителни неблагоприятни въздействия върху правата на човека и околната среда във веригите на дейността на дружествата, не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, ако действат самостоятелно или по некоординиран начин, а вместо това може да бъде постигната по-добре на равнището на Съюза поради мащаба и последиците от действията. По-специално разгледаните проблеми и причините за тях имат транснационално измерение, тъй като редица дружества осъществяват дейност в целия Съюз или в световен мащаб, а веригите на стойността се разширяват към други държави членки и към трети държави. Освен това съществува риск мерките на отделните държави членки да бъдат неефективни и да доведат до фрагментация на вътрешния пазар. Следователно Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, определен в член 5 от Договора за Европейския съюз (ДЕС). В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящата директива не надхвърля необходимото за постигане на тази цел,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Предмет

1. С настоящата директива се определят правила за:
 - а) задълженията на дружествата във връзка с действителните и потенциалните неблагоприятни въздействия върху правата на човека и околната среда в резултат на собствените им дейности, дейностите на дъщерните им дружества и дейностите, които бизнес партньорите им извършват в техните вериги на дейността;
 - б) отговорността за нарушения на задълженията, посочени по-горе. и
 - в) задължението за приемане на план, с който да се гарантира, че бизнес моделът и стратегията на дружеството са съвместими с прехода към устойчива икономика и с ограничаването на глобалното затопляне до 1,5°C.
2. Настоящата директива не представлява основание за намаляване на равнището на защита на правата на човека или на опазване на околната среда, предвидено в законодателството на държавите членки към момента на приемането ѝ.
3. Настоящата директива не засяга задълженията в областта на правата на човека, опазването на околната среда и изменението на климата съгласно други законодателни актове на Съюза. Ако разпоредбите на настоящата директива са в противоречие с разпоредба на друг законодателен акт на Съюза, с който се преследват същите цели и се предвиждат по-широкообхватни или по-конкретни задължения, разпоредбите на другия законодателен акт на Съюза имат преимуществена сила в частта на противоречието и се прилагат за тези конкретни задължения.

Член 2

Приложно поле

1. Настоящата директива се прилага за дружества, които са учредени в съответствие със законодателството на държава членка и които отговарят на едно от следните условия:
 - а) дружеството е имало средно над 500 служители и нетен световен оборот над 150 милиона евро през последната финансова година, за която са приети или е следвало да бъдат приети годишни финансови отчети;
 - б) дружеството не е достигнало праговете по буква а), но е имало средно над 250 служители и нетен световен оборот над 40 милиона евро през последната финансова година, за която са приети или е следвало да бъдат приети годишни финансови отчети, при условие че поне 20 милиона евро са били генерирани в един или повече от следните сектори, свързани с приложимата статистическа класификация на икономическите дейности, установена с Регламент № 1893/2006, и изброени в приложение II:
 - i) производство на текстил, кожа и свързани изделия (включително обувки) и търговия на едро с текстил, облекло и обувки;
 - ii) селско стопанство, горско стопанство, рибарство (включително аквакултури), производство на хранителни продукти и напитки и търговия на едро със селскостопански суровини, живи животни, дървесина, храни и напитки; или

iii) добив на минерални ресурси, независимо от мястото на добива им (включително нефт, природен газ, въглища, лигнитни въглища, метали и метални руди, както и всички други изделия от неметални минерални суровини и продукти от кариери), производство на продукти от основни метали, други продукти от други неметални минерални суровини и метални изделия (с изключение на машини и оборудване), както и търговия на едро с минерални ресурси и основни и междинни минерални продукти (включително метали и метални руди, строителни материали, горива, химикали и други междинни продукти).

2. Настоящата директива се прилага и за дружества, които са учредени в съответствие със законодателството на трета държава и отговарят на едно от следните условия:

- а) дружеството е генерирало нетен оборот в Съюза над 150 милиона евро през финансовата година, предхождаща последната финансова година; или
- б) дружеството е генерирало нетен оборот в Съюза над 40 милиона евро, но не повече от 150 милиона евро през финансовата година, предхождаща последната финансова година, при условие че най-малко 20 милиона евро са генерирани в един или повече от секторите, изброени в параграф 1, буква б).

3. За целите на параграф 1 броят на служителите на непълно работно време се изчислява на база еквивалент на пълно работно време. Наетите чрез агенции за временна заетост работници се включват в изчисляването на броя на служителите по същия начин, както ако те бяха работници, наети пряко от дружеството за същия период.

3а. Настоящата директива се прилага по отношение на дружествата, които в продължение на две последователни финансови години отговарят на условията по параграф 1 или параграф 2.

4. По отношение на дружествата, посочени в параграф 1, държавата членка, компетентна да урежда въпросите, обхванати от настоящата директива, е държавата членка, в която се намира седалището на дружеството.
5. По отношение на дружествата, посочени в параграф 2, държавата членка, компетентна да урежда въпросите, обхванати от настоящата директива, е държавата членка, в която дружеството има клон. Ако дружеството няма клон в никоя държава членка или има клонове в различни държави членки, държавата членка, компетентна да регулира въпросите, обхванати от настоящата директива, е тази, в която дружеството е реализирало по-голямата част от нетния си оборот в Съюза през предпоследната финансовата година.
6. Държавите членки може да решат да прилагат настоящата директива по отношение на пенсионните институции, които се считат за схеми за социална сигурност съгласно Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета⁵⁴ и Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета⁵⁵. Ако държава членка реши да прилага настоящата директива по отношение на такива пенсионни институции, тези пенсионни институции се считат за регулирани финансови предприятия по смисъла на член 3, буква а), точка iv).
7. Настоящата директива не се прилага за финансовите продукти, изброени в член 2, точка 12, букви б) и е) от Регламент (ЕС) 2019/2088 на Европейския парламент и на Съвета⁵⁶.
- 8. Държавите членки могат да решат да прилагат настоящата директива по отношение на регулираните финансови предприятия по смисъла на член 3, буква а), подточка iv) също и по отношение на техните бизнес партньори, на които тези регулирани финансови предприятия предоставят услугите, посочени в член 3, буква ж).**

⁵⁴ Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 г. за координация на системите за социална сигурност (ОВ L 166, 30.4.2004 г., стр. 1).

⁵⁵ Регламент (ЕО) № 987/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. за установяване процедурата за прилагане на Регламент (ЕО) № 883/2004 за координация на системите за социална сигурност (ОВ L 284, 30.10.2009 г., стр. 1).

⁵⁶ Регламент (ЕС) 2019/2088 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 г. относно оповестяването на информация във връзка с устойчивостта в сектора на финансовите услуги (ОВ L 317, 9.12.2019 г., стр. 1).

Член 3

Определения

За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

- а) „дружество“ означава едно от следните:
- i) юридическо лице, учредено като една от правните форми, изброени в приложение I към Директива № 2013/34/ЕС;
 - ii) юридическо лице, учредено в съответствие с правото на трета държава във форма, сравнима с изброените в приложение I към Директива 2013/34/ЕС;
 - iii) юридическо лице, учредено като една от правните форми, изброени в приложение II към Директива 2013/34/ЕС, или в съответствие с правото на трета държава във форма, сравнима с изброените в приложение II към посочената директива, когато това юридическо лице е съставено изцяло от предприятия, организирани в една от правните форми, попадащи в обхвата на подточки i) и ii);

- iv) юридическо лице, независимо от правната му форма, което е
- кредитна институция съгласно определението в член 4, параграф 1, точка 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁵⁷; инвестиционен посредник съгласно определението в член 4, параграф 1, точка 1 от Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁵⁸;
 - лице, управляващо алтернативен инвестиционен фонд (ЛУАИФ), съгласно определението в член 4, параграф 1, буква б) от Директива 2011/61/ЕС на Европейския парламент и на Съвета⁵⁹, включително лице, управляващо европейски фонд за рисков капитал (Euvesa), съгласно Регламент (ЕС) № 345/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁶⁰, лице, управляващо европейски фонд за социално предприемачество (EuSEF), съгласно Регламент (ЕС) № 346/2013 на Европейския парламент и на Съвета⁶¹, и лице, управляващо европейски фонд за дългосрочни инвестиции (ЕФДИ), съгласно Регламент (ЕС) 2015/760 на Европейския парламент и на Съвета⁶²;

⁵⁷ Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (ОВ L 176, 27.6.2013 г., стр. 1).

⁵⁸ Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и Директива 2011/61/ЕС (ОВ L 173, 12.6.2014 г., стр. 349).

⁵⁹ Директива 2011/61/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2011 г. относно лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове, и за изменение на директиви 2003/41/ЕО и 2009/65/ЕО и на регламенти (ЕО) № 1060/2009 и (ЕС) № 1095/2010 (ОВ L 174, 1.7.2011 г., стр. 1);

⁶⁰ Регламент (ЕС) № 345/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2013 г. относно европейските фондове за рисков капитал (ОВ L 115, 25.4.2013 г., стр. 1).

⁶¹ Регламент (ЕС) № 346/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2013 г. относно европейски фондове за социално предприемачество (ОВ L 115, 25.4.2013 г., стр. 18).

⁶² Регламент (ЕС) 2015/760 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 г. относно Европейски фондове за дългосрочни инвестиции (ОВ L 123, 19.5.2015 г., стр. 98).

- управляващо дружество на предприятие за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК) съгласно определението в член 2, параграф 1, буква б) от Директива 2009/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁶³;
- застрахователно предприятие съгласно определението в член 13, точка 1 от Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁶⁴;
- презастрахователно предприятие съгласно определението в член 13, точка 4 от Директива 2009/138/ЕО;
- институция за професионално пенсионно осигуряване в обхвата на Директива (ЕС) 2016/2341 на Европейския парламент и на Съвета⁶⁵ в съответствие с член 2 от нея, освен когато държавата членка е избрала да не прилага посочената директива изцяло или частично към тази институция в съответствие с член 5 от същата директива;

⁶³ Директива 2009/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 юли 2009 г. относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК) (ОВ L 302, 17.11.2009 г., стр. 32).

⁶⁴ Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно започването и упражняването на застрахователна и презастрахователна дейност (Платежоспособност II) (ОВ L 335, 17.12.2009 г., стр. 1).

⁶⁵ Директива (ЕС) 2016/2341 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2016 г. относно дейностите и надзора на институциите за професионално пенсионно осигуряване (ИППО) (ОВ L 354, 23.12.2016 г., стр. 37).

- централен контрагент съгласно определението в член 2, точка 1 от Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета⁶⁶;
- централен депозитар на ценни книжа съгласно определението в член 2, параграф 1, точка 1 от Регламент (ЕС) № 909/2014 на Европейския парламент и на Съвета⁶⁷;
- застрахователна или презастрахователна схема със специална цел за алтернативно прехвърляне на застрахователен риск, разрешена в съответствие с член 211 от Директива 2009/138/ЕО;
- „дружество със специална цел – секюритизация“ съгласно определението в член 2, точка 2 от Регламент (ЕС) 2017/2402 на Европейския парламент и на Съвета⁶⁸;

⁶⁶ Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно извънборсовите деривати, централните контрагенти и регистрите на трансакции (ОВ L 201, 27.7.2012 г., стр. 1).

⁶⁷ Регламент (ЕС) № 909/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. за подобряване на сетълмента на ценни книжа в Европейския съюз и за централните депозитари на ценни книжа, както и за изменение на директиви 98/26/ЕО и 2014/65/ЕС, и Регламент (ЕС) № 236/2012 (ОВ L 257, 28.8.2014 г., стр. 1).

⁶⁸ Регламент (ЕС) 2017/2402 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2017 г. за определяне на обща рамка за секюритизациите и за създаване на специфична рамка за опростени, прозрачни и стандартизирани секюритизации, и за изменение на директиви 2009/65/ЕО, 2009/138/ЕО и 2011/61/ЕС, и регламенти (ЕО) № 1060/2009 и (ЕС) № 648/2012 (ОВ L 347, 28.12.2017 г., стр. 35).

- застрахователно холдингово дружество съгласно определението в член 212, параграф 1, буква е) от Директива 2009/138/ЕО или смесено финансово холдингово дружество съгласно определението в член 212, параграф 1, буква з) от Директива 2009/138/ЕО, което е част от застрахователна група, подлежаща на надзор на ниво група съгласно член 213 от посочената директива, и което не е освободено от групов надзор съгласно член 214, параграф 2 от Директива 2009/138/ЕО;
- платежна институция съгласно определението в член 1, параграф 1, буква г) от Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета⁶⁹;
- институция за електронни пари съгласно определението в член 2, точка 1 от Директива 2009/110/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁷⁰;
- доставчик на услуги за колективно финансиране съгласно определението в член 2, параграф 1, буква д) от Регламент (ЕС) 2020/1503 на Европейския парламент и на Съвета⁷¹;
- доставчик на услуги за криптоактиви съгласно определението в член 3, параграф 1, точка 8 от [предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно пазарите на криптоактиви и за изменение на Директива (ЕС) 2019/1937⁷²], когато извършва една или повече услуги за криптоактиви по смисъла на член 3, параграф 1, точка 9 от [предложението за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно пазарите на криптоактиви и за изменение на Директива (ЕС) 2019/1937];

⁶⁹ Директива (ЕС) 2015/2366 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за платежните услуги във вътрешния пазар, за изменение на директиви 2002/65/ЕО, 2009/110/ЕО и 2013/36/ЕС и Регламент (ЕС) № 1093/2010 и за отмяна на Директива 2007/64/ЕО (ОВ L 337, 23.12.2015 г., стр. 35).

⁷⁰ Директива 2009/110/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. относно предприемането, упражняването и пруденциалния надзор на дейността на институциите за електронни пари и за изменение на директиви 2005/60/ЕО и 2006/48/ЕО, и за отмяна на Директива 2000/46/ЕО (ОВ L 267, 10.10.2009 г., стр. 7).

⁷¹ Регламент (ЕС) 2020/1503 на Европейския парламент и на Съвета от 7 октомври 2020 г. относно европейските доставчици на услуги за колективно финансиране на предприятията и за изменение на Регламент (ЕС) 2017/1129 и на Директива (ЕС) 2019/1937 (ОВ L 347, 20.10.2020 г., стр. 1).

⁷² COM(2020) 593 final.

- б) „неблагоприятно въздействие върху околната среда“ означава въздействие върху околната среда, произтичащо от нарушаване на някоя от забраните и задълженията, изброени в приложение I, част II;
- в) „неблагоприятно въздействие върху правата на човека“ означава въздействие върху хората, произтичащо от:
- i) злоупотреба с някое от правата на човека, изброени в приложение I, част I, раздел 1, тъй като тези човешки права са залегнали в международните инструменти, изброени в приложение I, част I, раздел 2,
 - ii) злоупотреба с човешко право, което не е посочено в приложение I, част I, раздел 1, но е включено в инструментите в областта на правата на човека, изброени в приложение I, част I, раздел 2, при условие че:
 - с човешкото право е злоупотребило дружество или юридическо лице, различно от държава членка или трета държава, или техни органи;
 - злоупотребата с човешкото право засяга пряко правен интерес, защитен от инструментите в областта на правата на човека, изброени в приложение I, част I, раздел 2; и
 - дружеството е можело разумно да установи такава злоупотреба с правата на човека в собствената си дейност, в тази на своите дъщерни дружества или бизнес партньори, като се вземат предвид обстоятелствата по конкретния случай, включително естеството и обхватът на стопанската дейност на дружеството и неговата верига на дейността, характеристиките на икономическия сектор и географския и оперативния контекст;

- ва) „неблагоприятно въздействие“ означава неблагоприятно въздействие върху околната среда и неблагоприятно въздействие върху правата на човека;
- г) „дъщерно дружество“ означава юридическо лице, чрез което се упражнява дейността на „контролирано предприятие“ съгласно определението в член 2, параграф 1, буква е) от Директива 2004/109/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁷³;
- д) „бизнес партньор“ означава правен субект:
- i) с който дружеството има търговско споразумение, свързано с дейността, продуктите или услугите на дружеството, или на който дружеството предоставя услуги съгласно буква ж) („пряк бизнес партньор“), или
 - ii) който не е пряк бизнес партньор, но извършва стопанска дейност, свързана с дейността, продуктите или услугите на дружеството („непряк бизнес партньор“);
- да) „бизнес отношения“ означава отношения на дружеството с неговия бизнес партньор;
- е) [...]
- ж) „верига на дейността“ означава:
- i) дейността на бизнес партньорите нагоре по веригата на дадено дружество, свързана с производството на стоки или предоставянето на услуги от дружеството, включително проектирането, извличането, производството, транспорта, съхранението и доставката на суровини, продукти или части от продукти и разработването на продукта или услугата, и

⁷³ Директива 2004/109/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 декември 2004 г. относно хармонизиране изискванията за прозрачност по отношение на информацията за издателите, чиито ценни книжа са допуснати за търгуване на регулиран пазар, и за изменение на Директива 2001/34/ЕО (ОВ L 390, 31.12.2004 г., стр. 38).

- ii) дейността на бизнес партньорите надолу по веригата на дадено дружество, свързана с дистрибуцията, транспортирането, съхранението и обезвреждането на продукта, включително разглобяването, рециклирането, компостирането или депонирането, когато бизнес партньорите извършват тези дейности за дружеството или от името на дружеството, с изключение на обезвреждането на продукта от потребителите и разпространението, транспортирането, съхранението и обезвреждането на продукта, който подлежи на контрол върху износа съгласно Регламент (ЕС) 2021/821 на Европейския парламент и на Съвета или на контрол върху износа, свързан с оръжия, боеприпаси или военни материали, след като износът на продукта е разрешен.

Съгласно член 2, параграф 8, п отношение на регулираните финансови предприятия по смисъла на буква а), подточка iv) понятието „верига на дейността“ включва **също** дейността на:

- i) юридически лица, получаващи пряко отпускане на заеми, предоставяне на гаранции и задължения от регулираното финансово предприятие;
- ii) притежатели на полици и застраховани лица по застрахователни договори, сключени с регулираното финансово предприятие;
- iii) правни субекти, цеденти на риск по презастрахователен договор, и институции за професионално пенсионно осигуряване, на които се предоставя покритие по силата на презастрахователен договор, сключен с регулираното финансово предприятие;
- iv) дъщерни дружества на правни субекти, посочени в подточки i) – iv), които се ползват от услугата, посочена в подточки i) – iii), чиито дейности са свързани с въпросната услуга.

Веригата на дейността на регулираните финансови предприятия по смисъла на буква а), подточка iv), предоставящи такива услуги, не обхваща МСП, физическите лица и домакинствата, получаващи услугите;

- з) „проверка от независима трета страна“ означава проверка на спазването от страна на дружество или от части от неговата верига на дейността на изискванията по отношение на правата на човека и околната среда, произтичащи от разпоредбите на настоящата директива, от експерт, който е независим от дружеството, не е засегнат от конфликт на интереси, разполага с опит и компетентност по въпроси, свързани с околната среда и правата на човека, и носи отговорност за качеството и надеждността на проверката;
- и) „МСП“ означава микро-, малко или средно предприятие, независимо от правната му форма, което не е част от голяма група, както тези понятия са определени в член 3, параграфи 1, 2, 3 и 7 от Директива 2013/34/ЕС;

- й) „промишлена инициатива“ означава комбинация от доброволни процедури за дължима грижа във веригите на дейността, инструменти и механизми, включително проверки от независима трета страна, които са разработени и контролирани от правителства, промишлени сдружения или групи от заинтересовани организации;
- к) „упълномощен представител“ означава физическо или юридическо лице, пребиваващо или установено в Съюза, което е упълномощено от дружество по смисъла на буква а), подточка ii) да действа от негово име във връзка със спазването на задълженията на това дружество съгласно настоящата директива;
- л) „сериозно неблагоприятно въздействие“ означава неблагоприятно въздействие, което е особено значимо по своето естество или засяга голям брой хора или голяма територия от околната среда или ако е особено трудно да бъде възстановено положението, съществувало преди въздействието;

- м) „нетен оборот“ означава:
- і) „нетен оборот“ съгласно определението в член 2, точка 5 от Директива 2013/34/ЕС; или
 - іі) когато дружеството прилага международните счетоводни стандарти, приети въз основа на Регламент (ЕО) № 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета⁷⁴, или е дружество по смисъла на буква а), подточка іі), приходите, определени от или по смисъла на рамката за финансово отчитане, въз основа на които се изготвят финансовите отчети на дружеството;
- н) „заинтересовани страни“ означава служителите на дружеството, служителите на неговите дъщерни дружества, синдикалните организации и представителите на работниците, потребителите и други физически лица, групи, общности или субекти, чиито права или интереси са или биха могли да бъдат засегнати от продуктите, услугите и дейността на това дружество, неговите дъщерни дружества и неговите бизнес партньори, включително организации на гражданското общество, национални институции за правата на човека и околната среда, както и защитници на правата на човека и на околната среда;
- о) [...]
- п) [...]
- р) „подходяща мярка“ означава мярка, която е в състояние да постигне целите на дължимата грижа, съизмерима е със степента на сериозност на неблагоприятното въздействие и неговата вероятност и е разумно достъпна за дружеството, като се вземат предвид обстоятелствата на конкретния случай, включително естеството и обхватът на стопанската дейност на дружеството и характеристиките на икономическия сектор и на конкретния бизнес партньор;

⁷⁴ Регламент (ЕО) № 1606/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 19 юли 2002 г. за прилагането на международните счетоводни стандарти (ОВ L 243, 11.9.2002 г., стр. 1).

- с) „дружество майка“ означава дружество, което контролира едно или повече дъщерни дружества по смисъла на буква г);
- т) „група дружества“ означава дружество майка и всички негови дъщерни дружества;
- у) „мерки за възстановяване“ означава финансово или нефинансово обезщетение, предоставено от дружеството на лице или лица, засегнати от действителното неблагоприятно въздействие, включително възстановяването на засегнатото лице или засегнатите лица или на околната среда до състоянието, в което биха се намирали, ако действителното неблагоприятно въздействие не беше настъпило, като въпросното обезщетение е пропорционално на значимостта и обхвата на неблагоприятното въздействие и на приноса на дружеството за неблагоприятното въздействие.

Член 4

Дължимата грижа

1. Държавите членки гарантират, че дружествата полагат дължимата грижа в областта на правата на човека и околната среда, както е предвидено в членове 5 – 11 („дължимата грижа“), като извършват следните действия:
 - а) включват дължимата грижа в своите политики и системи за управление на риска в съответствие с член 5;
 - б) установяват действителни или потенциални неблагоприятни въздействия в съответствие с член 6;
 - в) предотвратяват и смекчават потенциалните неблагоприятни въздействия и прекратяват действителните неблагоприятни въздействия и свеждат до минимум мащаба им в съответствие с членове 7 и 8;
 - г) установяват и поддържат процедура за подаване на жалби в съответствие с член 9;
 - д) наблюдават ефективността на своята политика и мерки за дължимата грижа в съответствие с член 10;
 - е) публично съобщават информацията относно дължимата грижа в съответствие с член 11.
2. Държавите членки гарантират, че за целите на дължимата грижа дружествата имат право да споделят ресурси и информация в рамките на съответните си групи от дружества и с други правни субекти.
3. Държавите членки гарантират, че дружество или друг правен субект не е длъжен да разкрива на свой бизнес партньор, който спазва задълженията, произтичащи от настоящата директива, информация, която се счита за търговска тайна съгласно определението в член 2, параграф 1 от Директива (ЕС) 2016/943 на Европейския парламент и на Съвета⁷⁵.

⁷⁵ Директива (ЕС) 2016/943 на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2016 г. относно защитата на неразкрити ноу-хау и търговска информация (търговски тайни) срещу тяхното незаконно придобиване, използване и разкриване (ОВ L 157, 15.6.2016 г., стр. 1).

Дължима грижа на групово равнище

1. Държавите членки гарантират, че дружествата майки, попадащи в обхвата на настоящата директива, могат да изпълняват задълженията, посочени в членове 5 – 11 и член 15, от името на дружества, които са техни дъщерни дружества, попадащи в обхвата на настоящата директива. Това не засяга гражданската отговорност на дъщерните дружества в съответствие с член 22.
2. Изпълнението на задълженията за дължима грижа от страна на дружество майка в съответствие с параграф 1 подлежи на всяко едно от следните условия:
 - а) дъщерното дружество предоставя цялата необходима информация и си сътрудничи със своето дружество майка за изпълнение на задълженията, произтичащи от настоящата директива;
 - б) дъщерното дружество трябва да спазва политиката за дължима грижа на своето дружество майка, адаптирана по начин, който да гарантира, че задълженията, предвидени в член 5, параграф 1, се изпълняват по отношение на дъщерното дружество;
 - в) дъщерното дружество включва дължимата грижа във всичките си политики и системи за управление на риска в съответствие с член 5;
 - г) когато е приложимо, дъщерното дружество се стреми да получи договорните гаранции в съответствие с член 7, параграф 2, буква б) или член 8, параграф 3, буква в);
 - д) когато е приложимо, дъщерното дружество се стреми да сключи договор с непряк бизнес партньор в съответствие с член 7, параграф 3 или член 8, параграф 4;
 - е) когато е приложимо, дъщерното дружество временно преустановява или прекратява деловите взаимоотношения в съответствие с член 7, параграф 5 или член 8, параграф 6.

Член 5

Интегриране на дължимата грижа в политиките и системите за управление на риска на дружеството

1. Държавите членки гарантират, че дружествата включват дължимата грижа във всички свои политики и системи за управление на риска и разполагат с политика за дължима грижа.
 - 1а. Политиката за дължима грижа съдържа всички изброени по-долу елементи:
 - а) описание на подхода на дружеството към дължимата грижа, включително в дългосрочен план;
 - б) кодекс за поведение, в който се описват правилата и принципите, които да се спазват от служителите и дъщерните дружества на дружеството и от преките или непреките бизнес партньори на дружеството, когато е приложимо, в съответствие с член 7, параграф 2, буква б) и параграф 3, член 8, параграф 3, буква в) или член 8, параграф 4; и
 - в) описание на процесите, въведени за полагане на дължима грижа, включително мерките, предприети за проверка на спазването на кодекса за поведение и за разширяване на прилагането му, така че да обхване бизнес партньорите.
2. Държавите членки гарантират, че дружествата актуализират своята политика за дължима грижа без ненужно забавяне след настъпването на значителна промяна, но най-малко на всеки 24 месеца.
3. Държавите членки гарантират, че дружествата, посочени в член 2, параграф 1, въвеждат действията, изброени в член 4, параграф 1 и наблюдават тяхното изпълнение.

Член 6

Установяване на действителни и потенциални неблагоприятни въздействия

1. Държавите членки гарантират, че дружествата вземат подходящи мерки, за да установят действителните и потенциалните неблагоприятни въздействия, произтичащи от техните собствени дейности или от тези на техните дъщерни дружества, а когато са свързани с техните вериги на дейността – от дейностите на техните бизнес партньори, в съответствие с параграфи 2, 3 и 4.
- 1а. За целите на изпълнението на задължението по параграф 1 дружествата могат да картографират всички области на своята дейност, тази на дъщерните си дружества, а когато са свързани с техните вериги на дейността – тази на техните бизнес партньори. Въз основа на резултатите от това картографиране дружествата могат да извършат задълбочена оценка на областите, в които е установено, че неблагоприятните въздействия са най-вероятни или най-значителни.
2. Чрез дерогация от параграф 1 от дружествата, посочени в член 2, параграф 1, буква б) и член 2, параграф 2, буква б), се изисква единствено да установят действителните и потенциалните неблагоприятни въздействия, свързани със съответния сектор, посочен в член 2, параграф 1, буква б).

3. Когато регулирани финансови предприятия по смисъла на член 3, буква а), подточка iv), предоставят услугите, посочени в член 3, буква ж), установяването на действителните и потенциалните неблагоприятни въздействия се извършва само преди предоставянето на съответната услуга.
4. Държавите членки гарантират, че за целите на установяването на неблагоприятните въздействия, посочени в параграф 1, въз основа – когато е целесъобразно – на количествена и качествена информация, дружествата имат право да използват подходящи ресурси, включително независими доклади и информация, събрана чрез процедурата за подаване на жалби, предвидена в член 9. Когато е целесъобразно, дружествата провеждат също така консултации с потенциално засегнати групи, включително работници и други съответни заинтересовани страни, за да съберат информация относно действителните или потенциалните неблагоприятни въздействия.

Член 6а

Приоритизиране на установени действителни и потенциални неблагоприятни въздействия

1. Държавите членки гарантират, че дружествата приоритизират неблагоприятните въздействия, произтичащи от собствената им дейност, тази на техните дъщерни дружества или на бизнес партньорите им, установени съгласно член 6 за изпълнение на задълженията, предвидени в член 7 или член 8, когато не е възможно едновременно да се преодолеят в пълна степен всички установени неблагоприятни въздействия.
2. Приоритизирането на неблагоприятните въздействия се базира на тяхната сериозност и вероятност. Сериозността на неблагоприятното въздействие се оценява въз основа на неговата тежест, броя на засегнатите хора или степента на засегнатост на околната среда и трудността да се възстанови положението, съществувало преди въздействието.

3. След като предприеме действия по най-значителните неблагоприятни въздействия в съответствие с член 7 или член 8 в разумен срок, дружеството взема мерки за действие по по-малко значителните неблагоприятни въздействия.

Член 7

Предотвратяване на потенциални неблагоприятни въздействия

1. Държавите членки гарантират, че дружествата предприемат подходящи мерки, за да предотвратят или, когато предотвратяването не е възможно или не е възможно да се осъществи незабавно, да смекчат по подходящ начин потенциалните неблагоприятни въздействия, които са били или е следвало да бъдат установени съгласно член 6, и при необходимост приоритизирани съгласно член 6а, в съответствие с параграфи 2, 3, 4 и 5 от настоящия член.

За да се определят подходящите мерки, посочени в първа алинея, надлежно се взема предвид:

- а) дали потенциалното неблагоприятно въздействие е причинено само от дружеството, дали е причинено съвместно от дружеството и негово дъщерно дружество или бизнес партньор, или е причинено само от бизнес партньора на дружеството в неговата верига на дейността;
- б) дали потенциалното неблагоприятно въздействие е настъпило при дейността на дъщерното дружество, прекия бизнес партньор или непрекия бизнес партньор; и
- в) способността на дружеството да оказва влияние върху бизнес партньора, причиняващ потенциално неблагоприятно въздействие.

2. От дружествата се изисква да предприемат следните действия, когато е целесъобразно:

- а) когато е необходимо поради естеството или сложността на мерките, необходими за предотвратяване, без ненужно забавяне да разработят и изпълнят план за превантивни действия с обосновани и ясно определени срокове за действие и качествени и количествени показатели за измерване на подобренията. Планът за превантивни действия се разработва в консултация с потенциално засегнатите заинтересовани страни;

- б) да поискат договорни гаранции от пряк бизнес партньор, че ще гарантира спазването на кодекса за поведение на дружеството, и ако е необходимо, на план за превантивни действия, включително като поиска съответните договорни гаранции от своите партньори, доколкото дейностите им са част от веригата на дейността на дружеството (договори в каскаден ред). Когато са осигурени такива договорни гаранции, се прилага параграф 4;
- в) да направят необходимите финансови или нефинансови инвестиции, например в управленски или производствени процеси и инфраструктури;
- г) да окажат целева и пропорционална подкрепа за МСП, което е бизнес партньор на дружеството, когато спазването на кодекса за поведение или на плана за превантивни действия би застрашило жизнеспособността на МСП. Целевата и пропорционална подкрепа може да бъде под формата на финансиране, като например пряко финансиране, нисколихвени заеми, гаранции за непрекъснато снабдяване или помощ за осигуряване на финансиране, или насоки, като например обучение или модернизирание на системите за управление;
- д) в съответствие с правото на Съюза, включително правото в областта на конкуренцията, да си сътрудничат с други субекти, включително, когато е целесъобразно, с цел повишаване на способността на дружеството да предотврати или смекчи неблагоприятното въздействие, по-специално когато не съществува друго подходящо или ефективно действие.

3. По отношение на потенциалните неблагоприятни въздействия, които не могат да бъдат предотвратени или адекватно смекчени чрез действията, изброени в параграф 2, дружеството може да поиска да сключи договор с непряк бизнес партньор с оглед на спазването на кодекса за поведение на дружеството или на плана за превантивни действия. При сключването на такъв договор се прилага параграф 4.

4. Договорните гаранции или договорът се придружават от подходящи мерки за проверка на съответствието. За целите на проверката на съответствието дружеството може да се позове на подходящи промишлени инициативи или проверка от независима трета страна.

Когато са получени договорни гаранции от или е сключен договор със МСП, използваните условия са справедливи, обосновани и недискриминационни. Когато се осъществяват мерки за проверка на съответствието по отношение на МСП, дружеството следва да поеме разходите за извършване на проверката от независима трета страна.

5. По отношение на потенциалните неблагоприятни въздействия по смисъла на параграф 1, които не биха могли да бъдат предотвратени или смекчени по подходящ начин чрез мерките по параграфи 2, 3 и 4, от дружеството се изисква като крайна мярка да се въздържа от установяване на нови или разширяване на съществуващи отношения с бизнес партньора, във връзка с който или в чиято верига на дейността е възникнало въздействието, и когато правото, уреждащо техните отношения, му позволява, предприема следните действия:

- а) временно преустановява бизнес отношенията във връзка със съответните дейности, като същевременно полага усилия за предотвратяване или смекчаване, ако има обосновано очакване, че тези усилия ще постигнат успех в краткосрочен план. Ако няма такова обосновано очакване или усилията не са постигнали успех в краткосрочен план, дружеството прекратява бизнес отношенията;
- б) прекратява бизнес отношенията във връзка със съответните дейности, ако потенциалното неблагоприятно въздействие е сериозно.

Държавите членки предвиждат възможност за временно преустановяване и прекратяване на бизнес отношенията в договори, уредени от тяхното право в съответствие с първа алинея, с изключение на договорите, при които страните са задължени по закон да ги сключат.

6. Чрез дерогация от параграф 5, когато регулирани финансови предприятия по смисъла на член 3, буква а), подточка iv) предоставят услугите, посочени в член 3, буква ж), от тях не се изисква временно да преустановят или да прекратят бизнес отношенията.

Когато регулираното финансово предприятие по смисъла на член 3, буква а), подточка iv) реши да не преустановява временно или да не прекратява бизнес отношенията в съответствие с първа алинея, то наблюдава действителното неблагоприятно въздействие, като същевременно полага усилия за предотвратяване или смекчаване.

7. Чрез дерогация от параграф 5 от дружеството не се изисква да прекратява бизнес отношенията, когато:

- а) съществува обосновано очакване, че прекратяването ще доведе до неблагоприятно въздействие, което е по-тежко от потенциалното неблагоприятно въздействие, което не би могло да бъде предотвратено или смекчено по подходящ начин; или
- б) не съществува алтернатива на въпросните бизнес отношения, които предоставят суровина, продукт или услуга, които са от съществено значение за производството на стоки или предоставянето на услуги от дружеството, и прекратяването би му причинило значителна вреда.

Когато дружеството реши да не прекратява бизнес отношенията в съответствие с първа алинея, то докладва на компетентния надзорен орган за надлежно обосноващите причини за това решение.

Дружеството наблюдава потенциалното неблагоприятно въздействие, периодично прави оценка на решението си да не прекратява бизнес отношенията и търси алтернативни бизнес отношения.

8. Задължението за временно преустановяване или прекратяване на бизнес отношенията съгласно параграф 5 не се прилага за търговски споразумения, сключени от дружеството преди изтичането на срока за транспониране в съответствие с член 30 от настоящата директива.

Член 8

Прекратяване на действителните неблагоприятни въздействия

1. Държавите членки гарантират, че дружествата предприемат подходящи мерки за прекратяване в съответствие с параграфи 2 – 6 от настоящия член на действителните неблагоприятни въздействия, които са установени или е следвало да бъдат установени съгласно член 6, а при необходимост – приоритизирани съгласно член 6а.

За да се определят подходящите мерки, посочени в първа алинея, надлежно се взема предвид:

- а) дали действителното неблагоприятно въздействие е причинено само от дружеството, дали е причинено съвместно от дружеството и негово дъщерно дружество или бизнес партньор, или е причинено само от бизнес партньора на дружеството в неговата верига на дейността;
 - б) дали действителното неблагоприятно въздействие е настъпило при дейността на дъщерното дружество, прекия бизнес партньор или непрекия бизнес партньор; и
 - в) способността на дружеството да оказва влияние върху бизнес партньора, причиняващ действителното неблагоприятно въздействие.
2. Когато неблагоприятното въздействие не може да бъде прекратено, държавите членки се уверяват, че дружествата свеждат до минимум мащаба на това въздействие.
3. От дружествата се изисква да предприемат следните действия, когато е целесъобразно:
 - а) да неутрализират неблагоприятното въздействие или сведат до минимум неговия мащаб. Действието е пропорционално на значимостта и обхвата на неблагоприятното въздействие и на приноса на дружеството за неблагоприятното въздействие;

- б) когато е необходимо поради факта, че неблагоприятното въздействие не може да бъде незабавно прекратено, и без излишно забавяне, да разработят и приложат план за корективни действия с разумни и ясно определени срокове за действие и качествени и количествени показатели за измерване на подобренията. Планът за корективни действия се разработва в консултация със заинтересованите страни;
- в) да поискат договорни гаранции от пряк бизнес партньор, че ще гарантира спазването на кодекса за поведение, и ако е необходимо, на план за корективни действия, включително като поиска съответните договорни гаранции от своите партньори, доколкото те са част от веригата на дейността (договори в каскаден ред). Когато са осигурени такива договорни гаранции, се прилага параграф 5;
- г) да направят необходимите финансови или нефинансови инвестиции, например в управленски или производствени процеси и инфраструктури;
- д) да окажат целева и пропорционална подкрепа за МСП, което е бизнес партньор на дружеството, когато спазването на кодекса за поведение или на плана за корективни действия би застрашило жизнеспособността на МСП. Целевата и пропорционална подкрепа може да бъде под формата на финансиране, като например пряко финансиране, нисколихвени заеми, гаранции за непрекъснато снабдяване или помощ за осигуряване на финансиране, или насоки, като например обучение или модернизиране на системите за управление;
- е) в съответствие с правото на Съюза, включително правото в областта на конкуренцията, да си сътрудничат с други субекти, включително, когато е целесъобразно, с цел повишаване на способността на дружеството да прекрати или да сведе до минимум мащаба на неблагоприятното въздействие, по-специално когато не съществува друго подходящо или ефективно действие;
- ж) да осигурят мерки за възстановяване на засегнатите лица и общности.

4. По отношение на действителните неблагоприятни въздействия, които не биха могли да бъдат прекратени или смекчени по подходящ начин чрез мерките по параграф 3, дружеството може да поиска да сключи договор с непряк бизнес партньор с оглед на спазването на кодекса за поведение на дружеството или на плана за корективни действия. При сключването на такъв договор се прилага параграф 5.

5. Договорните гаранции или договорът се придружават от подходящи мерки за проверка на съответствието. За целите на проверката на съответствието дружеството може да се позове на подходящи промишлени инициативи или проверка от независима трета страна.

Когато са получени договорни гаранции от или е сключен договор със МСП, използваните условия са справедливи, обосновани и недискриминационни. Когато се осъществяват мерки за проверка на съответствието по отношение на МСП, дружеството следва да поеме разходите за извършване на проверката от независима трета страна.

6. По отношение на действителните неблагоприятни въздействия по смисъла на параграф 1, които не биха могли да бъдат прекратени или мащабът им да бъде сведен до минимум чрез мерките, предвидени в параграфи 3, 4 и 5, от дружеството се изисква като крайна мярка да се въздържа от установяване на нови или разширяване на съществуващи отношения с бизнес партньора във връзка с който или в чиято верига на дейността е възникнало въздействието, и когато правото, уреждащо техните отношения, му позволява, предприема следните действия:

- а) временно преустановява бизнес отношенията във връзка със съответните дейности, като същевременно полага усилия за прекратяване или свеждане до минимум на мащаба на неблагоприятното въздействие, ако има обосновано очакване, че тези усилия ще постигнат успех в краткосрочен план. Ако няма такова обосновано очакване или усилията не са постигнали успех в краткосрочен план, дружеството прекратява бизнес отношенията;

- б) прекратява бизнес отношенията във връзка със съответните дейности, ако неблагоприятното въздействие се счита за сериозно.

Държавите членки предвиждат възможност за временно преустановяване и прекратяване на бизнес отношенията в договори, уредени от тяхното право в съответствие с първа алинея, с изключение на договорите, при които страните са задължени по закон да ги сключат.

7. Чрез дерогация от параграф 6, когато регулирано финансово предприятие по смисъла на член 3, буква а), подточка iv) предоставя услугите, посочени в член 3, буква ж), от него не се изисква временно да преустанови или да прекрати бизнес отношенията.

Когато регулираното финансово предприятие по смисъла на член 3, буква а), подточка iv) реши да не преустановява временно или да не прекратява бизнес отношенията в съответствие с първа алинея, то наблюдава действителното неблагоприятно въздействие, като същевременно полага усилия за прекратяването или свеждането до минимум на мащаба на неблагоприятното въздействие.

8. Чрез дерогация от параграф 6 от дружеството не се изисква да прекратява бизнес отношенията, когато:
- а) съществува обосновано очакване, че прекратяването ще доведе до неблагоприятно въздействие, което е по-тежко от действителното неблагоприятно въздействие, което не би могло да бъде прекратено или сведено до минимум; или
 - б) не съществува алтернатива на въпросните бизнес отношения, които предоставят суровина, продукт или услуга, които са от съществено значение за производството на стоки или предоставянето на услуги от дружеството, и прекратяването би му причинило значителна вреда.

Когато дружеството реши да не прекратява бизнес отношенията в съответствие с първа алинея, то докладва на компетентния надзорен орган за надлежно обосноващите причини за това решение.

Дружеството наблюдава действителното неблагоприятно въздействие, периодично прави оценка на решението си да не прекратява бизнес отношенията и търси алтернативни бизнес отношения.

9. Задължението за временно преустановяване или прекратяване на бизнес отношенията съгласно параграф 6 не се прилага за търговски споразумения, сключени от дружеството преди изтичането на срока за транспониране в съответствие с член 30 от настоящата директива.

Член 9

Процедура за подаване на жалби

1. Държавите членки гарантират, че дружествата предоставят възможност на лицата и организациите, изброени в параграф 2, да подават жалби до тях, когато имат основателни опасения относно действителни или потенциални неблагоприятни въздействия във връзка със собствените им дейности, дейностите на техни дъщерни дружества и дейностите на техни бизнес партньори във веригите на дейността на дружествата.
2. Държавите членки гарантират, че жалбите могат да бъдат подадени от:
 - а) лица, които са засегнати или имат основателни причини да смятат, че могат да бъдат засегнати от неблагоприятно въздействие;
 - б) синдикални организации и други представители на работниците, представляващи лицата, които работят в съответната верига на дейността; и
 - в) организации на гражданското общество, работещи в областите, свързани с неблагоприятното въздействие върху правата на човека или околната среда, което е предмет на жалбата.

3. Държавите членки гарантират, че дружествата установяват справедлива, достъпна и прозрачна процедура за разглеждане на жалбите, посочени в параграф 1, включително процедура, когато дружеството счита жалбата за неоснователна, и информират съответните работници и синдикални организации за тази процедура. Процедурата гарантира поверителността на самоличността на лицето или организацията, подаващи жалбата, както и необходимите мерки за предотвратяване на всякаква форма на ответни действия с цел отмъщение от страна на дружеството и неговите дъщерни дружества.

Държавите членки гарантират, че когато жалбата е основателна, неблагоприятното въздействие, което е предмет на жалбата, се счита за установено по смисъла на член 6 и дружеството взема подходящи мерки в съответствие с членове 7 и 8, включително като осигурява мерки за възстановяване, когато е уместно.

4. Държавите членки гарантират, че жалбоподателите имат право:

- а) да поискат подходящи последващи действия във връзка с жалбата от дружеството, до което са подали жалба съгласно параграф 1; и
- б) да се срещнат с представители на дружеството на подходящо равнище, за да обсъдят потенциалните или действителните сериозни неблагоприятни въздействия, които са предмет на жалбата.

5. Държавите членки гарантират, че дружествата имат право да изпълняват задълженията, предвидени в параграфи 1 и 3, първа алинея, чрез участие в съвместни процедури за подаване на жалби, включително тези, които са създадени съвместно от дружества, чрез промишлени сдружения или инициативи с участието на множество заинтересовани страни, при условие че колективните процедури отговарят на изискванията, посочени в настоящия член.

Член 10

Наблюдение

1. Държавите членки гарантират, че дружествата извършват периодични оценки на своите собствени дейност и мерки, на тези на своите дъщерни дружества, а когато са свързани с веригите на дейността на дружеството – тези на техните бизнес партньори, за да наблюдават ефективността на установяването, предотвратяването, смекчаването, прекратяването на неблагоприятните въздействия и свеждането до минимум на техния мащаб. Тези оценки се основават, когато е подходящо, на качествени и количествени показатели и се извършват без излишно забавяне след появата на значителна промяна, но най-малко на всеки 24 месеца, както и когато са налице основателни причини да се смята, че могат да възникнат значителни нови рискове при настъпването на тези неблагоприятни въздействия. Политиката за дължима грижа се актуализира в съответствие с резултатите от тези оценки и при надлежно отчитане на съответната информация от заинтересованите страни.
2. Чрез дерогация от параграф 1, **когато** регулираните финансови предприятия по смисъла на член 3, буква а), подточка iv) **предоставят услугите, посочени в член 3, буква ж), те** извършват, по отношение на **своите** бизнес партньори, [...] периодични оценки само с цел наблюдение на ефективността на предотвратяването, смекчаването, прекратяването и свеждането до минимум на мащаба на неблагоприятните въздействия, установени в съответствие с член 6, параграф 3.

Член 11

Комуникация

1. Държавите членки гарантират, че дружествата, които не подлежат на изискванията за отчитане съгласно членове 19а и 29а от Директива 2013/34/ЕС, докладват по въпросите, обхванати от настоящата директива, като публикуват на своя уебсайт годишна декларация за финансовата година на език, обичайно използван в сферата на международната стопанска дейност. Декларацията се публикува в разумен срок, който е не по-късно от 12 месеца след датата на счетоводния баланс за финансовата година, за която се отнася декларацията.

Дружествата, които са включени в консолидиран доклад за дейността и са освободени от задълженията по член 19а или член 29а от Директива 2013/34/ЕС в съответствие с членове 19а, параграф 7 и 29а, параграф 7 от въпросната директива, се смятат за изпълнили задължението по настоящия член.

2. Комисията приема делегирани актове в съответствие с член 28 относно съдържанието и критериите за такова докладване съгласно параграф 1, като уточнява информацията относно описанието на дължимата грижа, потенциалните и действителните неблагоприятни въздействия и предприетите действия във връзка с тези въздействия.

Член 12

Примерни договорни клаузи

С цел да предостави подкрепа на дружествата, за да улесни спазването от тяхна страна на член 7, параграф 2, буква б) и член 8, параграф 3, буква в), Комисията, в консултация с държавите членки и заинтересованите страни, приема насоки относно доброволните примерни договорни клаузи.

Член 13

Насоки

С цел да предостави подкрепа на дружествата или на органите на държавите членки относно това как дружествата следва да изпълняват задълженията си за дължима грижа, Комисията, в консултация с държавите членки и заинтересованите страни, Агенцията на Европейския съюз за основните права, Европейската агенция по околна среда, и когато е подходящо, международните органи, притежаващи опит по отношение на дължимата грижа, издава насоки, включително за конкретни сектори или конкретни неблагоприятни въздействия не по-късно от две години от влизането в сила на настоящата директива.

Член 14

Съпътстващи мерки

1. За да предоставят информация и подкрепа на дружествата и бизнес партньорите в техните вериги на дейността в усилията им за изпълнение на задълженията, произтичащи от настоящата директива, държавите членки индивидуално или съвместно създават и използват специални уебсайтове, платформи или портали. В това отношение специално внимание се обръща на МСП, които присъстват във веригите на дейността на дружествата.
2. Без да се засягат приложимите правила за държавна помощ, държавите членки могат да подкрепят финансово МСП.
3. Комисията може да допълва мерките за подкрепа на държавите членки въз основа на съществуващите действия на Съюза в подкрепа на дължимата грижа в Съюза и в трети държави, както и да разработва нови мерки, включително за улесняване на съвместни инициативи на заинтересованите страни, за да бъдат подпомогнати дружествата да изпълняват своите задължения.
4. Дружествата могат да разчитат на промишлени схеми и инициативи с участието на множество заинтересовани страни за подкрепа на изпълнението на задълженията им, посочени в членове 5 – 11, доколкото тези схеми и инициативи са подходящи за тяхното подпомагане. Комисията и държавите членки могат да улесняват разпространението на информация относно такива схеми или инициативи и резултатите от тях. Комисията, в сътрудничество с държавите членки, издава насоки за оценяване на пригодността на промишлените схеми и инициативите с участието на множество заинтересовани страни.

Член 15

Борба с изменението на климата

1. Държавите членки гарантират, че дружествата, посочени в член 2, параграф 1, буква а) и член 2, параграф 2, буква а), приемат план, включително прилагането на действия и свързани с тях финансови и инвестиционни планове, за да гарантират, че бизнес моделът и стратегията на дружеството са съвместими с прехода към устойчива икономика и с ограничаването на глобалното затопляне до 1,5°C в съответствие с Парижкото споразумение и целта за постигане на климатична неутралност до 2050 г., както е предвидено в Регламент (ЕС) 2021/1119, и когато е приложимо, експозицията на предприятието на дейности, свързани с въглища, нефт и газ, както е посочено в член 19а, параграф 2, буква а), подточка iii) и член 29а, параграф 2, буква а), подточка iii) от Директива 2013/34/ЕС. В този план въз основа на разумно достъпна за дружеството информация по-специално се посочва степента, до която изменението на климата представлява риск за или въздействие върху дейността на дружеството.
2. Държавите членки гарантират, че в случай че изменението на климата е определено или е следвало да бъде определено като основен риск за дейността на дружеството или като основно въздействие върху нея, дружеството включва в своя план цели за намаляване на емисиите на парникови газове.
3. [...]

Член 16

Упълномощен представител

1. Държавите членки предвиждат правила, с които изискват от дружество по смисъла на член 2, параграф 2, което осъществява дейност в дадена държава членка, да определи юридическо или физическо лице за свой упълномощен представител, установен или пребиваващ в една от държавите членки, в които то осъществява дейност. Определянето е валидно, когато бъде потвърдено, че упълномощеният представител го е приел.

2. Държавите членки предвиждат правила, с които изискват от упълномощения представител или дружеството да съобщават името, адреса, адреса на електронната поща и телефонния номер на упълномощения представител на надзорния орган в държавата членка, в която пребивава или е установен упълномощеният представител. Държавите членки предвиждат правила, с които изискват от упълномощения представител да предоставя при поискване на кой да е от надзорните органи копие от документа за определянето, изготвен на официален език на държава членка.
3. Държавите членки предвиждат правила, с които изискват от упълномощения представител или дружеството да информират надзорен орган в държавата членка, в която пребивава или е установен упълномощеният представител, и ако тя е различна, надзорен орган в държавата членка, в която дружеството е реализирало по-голямата част от своя нетен оборот в Съюза през финансовата година, предхождаща последната финансова година, че дружеството представлява дружество по смисъла на член 2, параграф 2.
4. Държавите членки предвиждат правила, с които изискват от всяко дружество да оправомощи своя упълномощен представител да получава съобщения от надзорните органи по всички въпроси, необходими за спазването и прилагането на националните разпоредби, с които се транспонира настоящата директива. От дружествата се изисква да предоставят на своя упълномощен представител необходимите правомощия и ресурси, за да си сътрудничи с надзорните органи.
5. Когато дружеството по смисъла на член 2, параграф 2 не изпълни задълженията, предвидени в настоящия член, всички държави членки, в които това дружество осъществява дейност, следва да са компетентни да налагат изпълнението на тези задължения в съответствие с националното право. Държавата членка, която възнамерява да наложи изпълнението на задълженията, предвидени в настоящия член, уведомява надзорните органи чрез Европейската мрежа на надзорните органи в съответствие с член 21, така че останалите държави членки да не налагат това изпълнение.

Член 17

Надзорни органи

1. Всяка държава членка определя един или повече надзорни органи, които да упражняват надзор върху спазването на задълженията, предвидени в националните разпоредби, които са приети съгласно членове 6 – 11 и член 15 („надзорен орган“).
2. По отношение на дружествата, посочени в член 2, параграф 1, компетентен надзорен орган е органът на държавата членка, в която се намира седалището на това дружество.
3. По отношение на дружествата, посочени в член 2, параграф 2, компетентен надзорен орган е органът на държавата членка, в която това дружество има клон. Ако дружеството няма клон в държава членка или има клонове, намиращи се в различни държави членки, компетентният надзорен орган е надзорният орган на държавата членка, в която дружеството е реализирало по-голямата част от нетния си оборот в Съюза през финансовата година, предхождаща последната финансова година, преди датата, посочена в член 30, или датата, на която дружеството за първи път е изпълнило критериите, определени в член 2, параграф 2, в зависимост от това коя от двете дати настъпи по-късно.

Дружествата, посочени в член 2, параграф 2, могат въз основа на промяна в обстоятелствата, довела до това да генерират по-голямата част от оборота си в Съюза в друга държава членка, да отправят надлежно обосновано искане за промяна на надзорния орган, който е компетентен да урежда въпроси по отношение на това дружество, обхванати от настоящата директива.

- 3а. Когато дружеството майка изпълнява задълженията, произтичащи от настоящата директива, от името на своите дъщерни дружества в съответствие с член 4а, компетентният надзорен орган за дружеството майка и неговите дъщерни дружества е този на дружеството майка съгласно параграф 2 или 3.

Когато надзорният орган по първа алинея установи неизпълнение от страна на дъщерното дружество на задълженията, предвидени в член 4а, параграф 2, той уведомява надзорния орган, който би бил компетентен по отношение на това дъщерно дружество в съответствие с параграф 2 или 3 да упражнява правомощията по отношение на това дъщерно дружество в съответствие с членове 18 и 20.

4. Когато държава членка определи повече от един надзорен орган, тя гарантира, че съответните компетенции на тези органи са ясно определени и че те си сътрудничат тясно и ефективно помежду си.
5. Държавите членки могат да определят органите за надзор на регулирани финансови предприятия и като надзорни органи за целите на настоящата директива.

6. До датата, посочена в член 30, параграф 1, буква а), държавите членки информират Комисията за наименованията и данните за контакт на надзорните органи, определени съгласно настоящия член, както и за съответните им правомощия, когато са определени няколко надзорни органа. Те информират Комисията за всички промени в тези данни и правомощия.
7. Комисията оповестява публично, включително на своя уебсайт, списък на надзорните органи. Комисията редовно актуализира списъка въз основа на информацията, получена от държавите членки.
8. Държавите членки гарантират независимостта на надзорните органи и че надзорните органи, както и всички лица, които работят или са работили за тях, както и одиторите или експертите, действащи от тяхно име, упражняват правомощията си безпристрастно, прозрачно и при надлежно спазване на задълженията за професионална тайна. По-специално държавите членки гарантират, че органът е правно и функционално независим от дружествата, попадащи в обхвата на настоящата директива, или от други пазарни интереси, че неговите служители и лицата, отговарящи за управлението му, не са засегнати от конфликти на интереси, при спазване на изискванията за поверителност, и че те се въздържат от всякакви действия, които са несъвместими със задълженията им.

Член 18

Правомощия на надзорните органи

1. Държавите членки гарантират, че надзорните органи разполагат с подходящи правомощия и ресурси за изпълнение на задачите, които са им възложени съгласно настоящата директива, включително с правомощието да изискват информация и да провеждат разследвания, засягащи спазването на задълженията, предвидени в членове 6 – 11 и член 15. По отношение на член 15 държавите членки изискват от надзорните органи да упражняват надзор само дали дружествата са приели плана.

2. Надзорен орган може да започне разследване по собствена инициатива или в резултат на основателни опасения, за които е бил уведомен съгласно член 19, когато счита, че разполага с достатъчно информация, сочеща евентуално нарушение от страна на дружество на задълженията, предвидени в националните разпоредби, приети съгласно настоящата директива.
3. Инспекциите се провеждат в съответствие с националното законодателство на държавата членка, в която се извършва инспекцията, и след като дружеството е било предварително предупредено, освен когато предварителното уведомление възпрепятства ефективността на проверката. Когато в рамките на разследването надзорният орган желае да извърши инспекция на територията на държава членка, различна от неговата, той търси съдействие от надзорния орган в тази държава членка съгласно член 21, параграф 2.
4. Ако в резултат на действията, предприети съгласно параграфи 1 и 2, надзорният орган установи неспазване на националните разпоредби, приети съгласно настоящата директива, той предоставя на съответното дружество подходящ срок за предприемане на коригиращи действия, ако това е възможно.

Предприемането на коригиращи действия не изключва налагането на санкции или задействането на гражданска отговорност в случай на щети в съответствие съответно с членове 20 и 22.

5. При изпълнението на своите задачи надзорните органи разполагат най-малко със следните правомощия:
 - a) да издават заповеди относно:
 - i) преустановяването на нарушенията на националните разпоредби, приети в съответствие с настоящата директива;
 - ii) въздържането от повтаряне на съответното поведение; и
 - iii) когато е целесъобразно, за осигуряването на мерки за възстановяване, пропорционални на нарушението и необходими за неговото прекратяване;

- б) да налагат санкции в съответствие с член 20; и
 - в) да приемат временни мерки при извънредни случаи, дължащи се на риск от сериозни и непоправими вреди.
6. Надзорните органи упражняват правомощията, посочени в настоящия член, в съответствие с националното право:
- а) пряко;
 - б) в сътрудничество с други органи; или
 - в) чрез отнасяне на въпросите пред компетентните съдебни органи.
7. Държавите членки гарантират, че всяко физическо или юридическо лице има право на ефективна съдебна защита срещу отнасящо се до него решение на надзорен орган със задължителен характер.

Член 19

Основателни опасения

1. Държавите членки гарантират, че физическите и юридическите лица имат право да изразят основателни опасения пред всеки надзорен орган, когато имат основания да смятат въз основа на обективни обстоятелства, че дадено дружество не спазва националните разпоредби, приети съгласно настоящата директива („основателни опасения“).
2. Когато основателното опасение попада в компетентността на друг надзорен орган, информираният за опасението орган го предава на този орган.
3. Държавите членки гарантират, че надзорните органи извършват оценка на основателните опасения в подходящ период от време, и когато е подходящо, упражняват правомощията си, посочени в член 18.

4. Във възможно най-кратък срок и в съответствие с приложимите разпоредби на националното право и правото на Съюза надзорният орган информира лицето, посочено в параграф 1, за резултата от оценката на основателното му опасение и представя мотивите за това.
5. Държавите членки гарантират, че лицата, които са изразили основателно опасение съгласно настоящия член и които имат съгласно националното право законен интерес по въпроса, разполагат с достъп до съд или друг независим и безпристрастен публичен орган, който е компетентен да преразгледа процесуалната и материалната законосъобразност на решенията, действията или бездействието на надзорния орган.

Член 20

Санкции

1. Държавите членки установяват система от санкции, включително имуществени такива, приложими при нарушение на национални разпоредби, приети в съответствие с настоящата директива, и вземат всички мерки, необходими за осигуряване на прилагането им. Предвидените санкции трябва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи.
2. При вземането на решение дали да се наложат санкции и, ако е взето такова решение, при определянето на тяхното естество и подходящо равнище надлежно се вземат предвид по-специално усилията на дружеството да изпълни всички коригиращи действия, изисквани от надзорния орган, всички направени инвестиции и всякаква целева подкрепа, предоставена съгласно членове 7 и 8, както и сътрудничеството с други субекти с цел справяне с неблагоприятните въздействия в неговата верига на дейността, в зависимост от случая.
3. Когато се налагат имуществени санкции, те са съизмерими с нетния световен оборот на дружеството.

4. Държавите членки гарантират, че всяко решение на надзорните органи, съдържащо санкции, свързани с нарушения на националните разпоредби, приети съгласно настоящата директива, се публикува, достъпно е публично поне 3 години и се изпраща на Европейската мрежа на надзорните органи. Публикуваното решение не съдържа никакви лични данни по смисъла на член 4, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2016/679.

Член 21

Европейска мрежа на надзорните органи

1. Комисията създава Европейска мрежа на надзорните органи, съставена от представители на надзорните органи. Мрежата улеснява сътрудничеството на надзорните органи и координирането и съгласуването на регулаторните, разследващите, наказателните и надзорните практики на надзорните органи и, когато е подходящо, обмена на информация помежду им.

Комисията може да покани агенции на Съюза със съответния експертен опит в областите, обхванати от настоящата директива, да се присъединят към Европейската мрежа на надзорните органи.

- 1а. Комисията създава защитена система за обмен на информация относно нетния оборот, генериран в Съюза от дружество по смисъла на член 2, параграф 2, което няма клон в никоя държава членка или има клонове, разположени в различни държави членки. Държавите членки редовно съобщават информацията, с която разполагат относно нетния оборот, генериран от тези дружества. Комисията анализира тази информация в разумен срок и уведомява държавата членка, в която дружеството е генерирало по-голямата част от нетния си оборот в Съюза през финансовата година, предхождаща последната финансова година, че дружеството е дружество по смисъла на член 2, параграф 2 и надзорният орган на държавата членка е компетентен в съответствие с член 17, параграф 3.
2. Надзорните органи си предоставят съответната информация и взаимопомощ при изпълнението на своите задължения и въвеждат мерки за ефективно сътрудничество помежду си. Взаимопомощта включва сътрудничество с оглед на упражняването на правомощията, посочени в член 18, включително във връзка с инспекциите и исканията за информация.
3. Надзорните органи предприемат всички подходящи стъпки, които са необходими, за да отговорят на искане за помощ от друг надзорен орган без ненужно забавяне и не по-късно от 1 месец след получаване на искането. Когато това е необходимо поради обстоятелствата по случая, срокът може да бъде удължен с най-много два месеца въз основа на подходяща обосновка. Тези стъпки могат да включват по-специално предаване на съответната информация относно провеждането на разследване.
4. Исканията за помощ съдържат цялата необходима информация, включително целта и основанията на искането. Надзорните органи използват информацията, получена чрез искане за помощ, само за целта, за която е била поискана.

5. Надзорният орган, към който е отправено искането, информира отправилia искането надзорен орган за резултатите или, в зависимост от случая, за напредъка по отношение на мерките, които трябва да бъдат предприети, за да се отговори на искането за помощ.
6. Надзорните органи не начисляват помежду си такси за действия и мерки, предприети във връзка с искане за помощ.

Надзорните органи обаче могат да се договорят относно правила за взаимно обезщетяване за специфични разходи, произтичащи от предоставянето на помощ в изключителни случаи.

7. Надзорният орган, който е компетентен съгласно член 17, параграф 3, информира Европейската мрежа на надзорните органи за този факт и за всяко искане за промяна на компетентния надзорен орган.
8. Когато съществуват съмнения относно възлагането на компетентност, информацията, на която се основава това възлагане, ще бъде споделена с Европейската мрежа на надзорните органи, която може да координира усилията за намиране на решение.

9. Европейската мрежа на надзорните органи публикува решенията на надзорните органи, съдържащи санкциите, посочени в член 20, параграф 4.

Член 22

Гражданска отговорност на дружествата и право на пълно обезщетение

1. Държавите членки гарантират, че дадено дружество може да бъде подведено под отговорност за вреди, причинени на физическо или юридическо лице, при условие че:
- а) дружеството умишлено или поради небрежност не е изпълнило задълженията, предвидени в членове 7 и 8, когато правото, забраната или задължението, изброени в приложение I, имат за цел да защитят физическото или юридическото лице; и
 - б) в резултат на неизпълнение, както е посочено в буква а), е причинена вреда на правния интерес на физическото или юридическото лице, защитен съгласно националното право.

Дадено дружество не може да бъде подведено под отговорност, ако вредата е причинена само от неговите бизнес партньори в неговата верига на дейността.

2. Когато дружеството е подведено под отговорност в съответствие с параграф 1, всяко физическо или юридическо лице има право на пълно обезщетение за нанесените вреди в съответствие с националното законодателство. Пълното обезщетение съгласно настоящата директива не може да води до прекомерно обезщетение, независимо дали това става чрез наказателни, многократни или други видове обезщетения.

3. Гражданската отговорност на дружеството за вреди, произтичащи от настоящата разпоредба, не засяга гражданската отговорност на неговите дъщерни дружества или на преките и непреките бизнес партньори по веригата на дейността.

Когато вредата е причинена съвместно от дружеството и негово дъщерно дружество, пряк или непряк бизнес партньор, те носят солидарна отговорност, без да се засягат разпоредбите на националното право относно условията за солидарна отговорност и правото на регресен иск.

4. Правилата за гражданска отговорност съгласно настоящата директива не засягат правилата на Съюза или националните правила относно гражданската отговорност, свързани с неблагоприятни въздействия върху правата на човека или неблагоприятни въздействия върху околната среда, в които се предвижда отговорност в ситуации, които не са обхванати от настоящата директива, или в които се предвижда по-строга отговорност в сравнение с нея.

5. Държавите членки гарантират, че разпоредбите на националното право, с които е транспониран настоящият член, се прилагат като повелителна норма в случаите, в които правото, приложимо към искове в този смисъл, не е правото на държава членка.

Член 23

Подаване на сигнали за нарушения и защита на лица, сигнализиращи за нередности

По отношение на подаването на сигнали за всички нарушения на настоящата директива и защитата на лицата, подаващи сигнали за такива нарушения, се прилага Директива (ЕС) 2019/1937.

Член 24

[...]

Член 25

[...]

Член 26

[...]

Изменение на Директива (ЕС) 2019/1937

В част I, буква Д, точка 2 от приложението към Директива (ЕС) 2019/1937 се добавя следната подточка:

„vi) Директива ... на Европейския парламент и на Съвета от... относно дължима грижа на дружествата във връзка с устойчивостта и за изменение на Директива (ЕС) 2019/1937 (ОВ L ..., ...) ^{*,+}.

* Директива ... на Европейския парламент и на Съвета от ... относно дължима грижа на дружествата във връзка с устойчивостта и за изменение на Директива (ЕС) 2019/1937 (ОВ L ..., ...)“.

Упражняване на делегирането

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на условията, предвидени в настоящия член.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 11, се предоставя на Комисията за неопределен срок, считано от ... [датата на влизане в сила на настоящата директива].
3. Делегирането на правомощие, посочено в член 11, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в *Официален вестник на Европейския съюз* или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.
4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междуинституционалното споразумение от 13 април 2016 г. за по-добро законотворчество.

⁺ ОВ: Моля, въведете в текста номера и датата на директивата, съдържащи се в документ..., и въведете данните за публикацията в ОВ на тази директива в бележката под линия.

5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.
6. Делегиран акт, приет съгласно член 11, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на същия акт на Европейския парламент и Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок може да се удължи с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 29

Преразглеждане

Не по-късно от ... [7 години след датата на влизане в сила на настоящата директива]

Комисията представя доклад на Европейския парламент и на Съвета относно прилагането на настоящата директива. В доклада се оценява ефективността на настоящата директива за постигане на нейните цели и се разглеждат следните въпроси:

- а) дали праговете по отношение на броя на служителите и нетния оборот, предвидени в член 2, параграф 1, трябва да бъдат преразгледани;
- б) дали списъкът на секторите в член 2, параграф 1, буква б) трябва да бъде променен, включително с цел привеждането му в съответствие с насоките на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие;
- ба) дали критерият за нетния оборот, генериран в Съюза, определен в член 2, параграф 2, и прагът на нетния оборот в него да бъдат преразгледани;

- бб) дали е необходимо да се преразгледа член 2, така че броят на служителите и нетният оборот на дъщерните дружества на дружеството да бъдат включени в изчисляването на броя на служителите и нетния оборот на дружеството;
- бв) дали е необходимо да се преразгледа член 3, буква а), така че да бъдат обхванати и други юридически лица, учредени под различни правни форми от изброените в приложение I към Директива 2013/34/ЕС или във форма, сравнима с изброените там;
- в) дали приложение I трябва да бъде изменено, включително с оглед на развитието в международен план;
- ва) дали е необходимо да се преразгледа определението за „верига на дейността“ в член 3, буква ж), включително дали е необходимо да се включи и предоставянето на инвестиции **или предоставянето на услугите, посочени в член 3, буква ж), от регулирани финансови предприятия по смисъла на член 3, буква а), подточка iv);** и
- г) дали членове 4 – 14 да бъдат разширени, за да обхванат неблагоприятните въздействия върху климата, и дали член 15 се нуждае от преразглеждане.

Член 30

Транспониране

1. Държавите членки приемат и публикуват най-късно до ... [2 години след влизането в сила на настоящата директива] подзаконовите и административните разпоредби, необходими, за да се съобразят с настоящата директива. Те незабавно съобщават на Комисията текста на тези разпоредби.

Те прилагат тези разпоредби, както следва:

- а) от ... [3 години от влизането в сила на настоящата директива] по отношение на дружествата, които са учредени в съответствие със законодателството на държавата членка и които са имали средно повече от 1000 служители и са генерирали нетен световен оборот от над 300 милиона евро през последната финансова година, предхождаща ... [3 години от влизането в сила на настоящата директива], за която са били приети или е следвало да бъдат приети годишни финансови отчети;
- б) от ... [3 години от влизането в сила на настоящата директива] по отношение на дружествата, които са учредени в съответствие със законодателството на трета държава и които са генерирали нетен оборот в Съюза в размер на повече от 300 милиона евро през финансовата година, предхождаща последната финансова година, предхождаща ... [3 години от влизането в сила на настоящата директива];
- в) от ... [4 години от датата на влизане в сила на настоящата директива] по отношение на дружествата, посочени в член 2, параграф 1, буква а) и член 2, параграф 2, буква а);
- г) от ... [5 години от датата на влизане в сила на настоящата директива] по отношение на дружествата, посочени в член 2, параграф 1, буква б) и член 2, параграф 2, буква б).

Когато държавите членки приемат тези разпоредби, в тях се съдържа позоваване на настоящата директива или то се извършва при официалното им публикуване.

Начинът на позоваване се определя от държавите членки.

2. Държавите членки съобщават на Комисията текста на основните разпоредби от националното законодателство, които те приемат в областта, уредена с настоящата директива.

Член 31

Влизане в сила

Настоящата директива влиза в сила на двадесетия ден след публикуването ѝ в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Член 32

Адресати

Адресати на настоящата директива са държавите членки.

Съставено в [...] на [...] година.

За Европейския парламент

За Съвета

Председател

Председател

ЧАСТ I**1. ПРАВА НА ЧОВЕКА, КАКТО Е ПОСОЧЕНО В ЧЛЕН 3, БУКВА В)**

1. [...]
2. Правото на живот, включително на частни или публични охранители, защитаващи ресурсите, съоръженията или персонала на дружеството, причиняващи смъртта на лице поради липса на инструкции или контрол от страна на дружеството, тълкувано в съответствие с член 6, параграф 1 от Международния пакт за граждански и политически права;
3. Забраната на изтезанията, жестокото, нечовешко или унижително отнасяне, включително спрямо частни или публични охранители, защитаващи ресурсите, съоръженията или персонала на дружеството, подлагащи дадено лице на изтезания или жестоко, нечовешко или унижително отнасяне поради липса на инструкции или контрол от страна на дружеството, тълкувана в съответствие с член 7 от Международния пакт за граждански и политически права;
4. Правото на свобода и сигурност, тълкувано в съответствие с член 9, параграф 1 от Международния пакт за граждански и политически права;
5. Забраната за своеволно или незаконно вмешателство в личния живот, семейството, дома или кореспонденцията на дадено лице и незаконното нахърняване на неговата чест или добро име, тълкувани в съответствие с член 17 от Международния пакт за граждански и политически права;
6. Забраната за намеса в свободата на мисълта, съвестта и вероизповеданието, тълкувана в съответствие с член 18 от Международния пакт за граждански и политически права;

7. Правото на достъп до справедливи и благоприятни условия на труд, включително справедливо възнаграждение и възнаграждение за адекватен жизнен стандарт, достоен живот, безопасни и здравословни условия на труд и разумно ограничаване на работното време, тълкувано в съответствие с член 7 от Международния пакт за икономически, социални и културни права;
8. Забраната за ограничаване на достъпа на работниците до подходящи жилища, ако те са настанени в жилища, предоставени от дружеството, и за ограничаване на достъпа на работниците до подходяща храна, облекло, вода и санитарно-хигиенни условия на работното място, тълкувана в съответствие с член 11 от Международния пакт за икономически, социални и културни права;
9. [...]
10. Забраната за наемане на работа на дете под възрастта, на която се завършва задължителното образование, и във всеки случай на възраст не по-малко от 15 години, освен когато в правото по мястото на работа се предвижда това в съответствие с член 2, параграф 4 от Конвенцията на Международната организация на труда относно минималната възраст за приемане на работа от 1973 г. (№ 138), тълкувана съгласно членове 4 – 8 от Конвенцията на Международната организация на труда относно минималната възраст за приемане на работа от 1973 г. (№ 138);
11. Забраната на най-тежките форми на детски труд (лица на възраст под 18 години), тълкувана в съответствие с член 3 от Конвенцията на Международната организация на труда относно най-тежките форми на детския труд от 1999 г. (№ 182). Това включва:
- а) всички форми на робство или практики, подобни на робството, например продажба и трафик на деца, зависимост поради дългове и крепостничество, както и принудителен или задължителен труд, включително принудително или задължително набиране на деца за използване във въоръжени конфликти;
 - б) експлоатацията, осигуряването или предлагането на дете за проституция, за производство на порнография или за порнографски представления;

- в) експлоатацията, осигуряването или предлагането на дете за незаконни дейности, по-специално за производството или трафика на наркотици; и
 - г) труд, който по своето естество или заради обстоятелствата, при които се упражнява, има вероятност да навреди на здравето, безопасността или морала на детето;
12. Забраната за принудителен или задължителен труд, което означава всяка работа или услуга, извършвана от лице под заплаха от наказание и за която въпросното лице не се е предложило доброволно, тълкувана в съответствие с член 2, параграф 1 от Конвенцията на Международната организация на труда за принудителния труд от 1930 г. (№ 29). От принудителния или задължителния труд са изключени всички дейности или услуги, които са в съответствие с член 2, параграф 2 от Конвенцията на Международната организация на труда относно принудителния труд от 1930 г. (№ 29) или с член 8, параграф 3, букви б) и в) от Международния пакт за граждански и политически права;
13. Забраната на всички форми на робство и търговия с роби, включително практики, подобни на робство, крепостничество или други форми на господство или потисничество на работното място, като например екстремна икономическа или сексуална експлоатация и унижение, или трафик на хора, тълкувана в съответствие с член 8 от Международния пакт за граждански и политически права;

14. [...]
15. Правото на свободно сдружаване и събрания и правото на организиране и колективно договаряне, тълкувани съгласно членове 21 и 22 от Международния пакт за граждански и политически права, член 8 от Международния пакт за икономически, социални и културни права, Конвенцията на Международната организация на труда за синдикалната свобода и закрилата на правото на синдикално организиране от 1948 г. (№ 87) и Конвенцията на Международната организация на труда за правото на организиране и колективно договаряне от 1949 г. (№ 98). Това включва следните права:
- а) работниците са свободни да създават или да се присъединяват към синдикални организации;
 - б) създаването, присъединяването към синдикална организация и членството в нея не трябва да се използва като основание за неоправдана дискриминация или ответни действия с цел отмъщение;
 - в) синдикалните организации са свободни да осъществяват дейност съгласно своите устави и правила, без намеса от страна на властите; и
 - г) правото на стачка и правото на колективно договаряне;
16. Забраната за неравно третиране в областта на заетостта, освен ако това не е оправдано от изискванията за наемане на работа, тълкувана в съответствие с членове 2 и 3 от Конвенцията на Международната организация на труда за равенството в заплащането от 1951 г. (№ 100), членове 1 и 2 от Конвенцията на Международната организация на труда относно дискриминацията в областта на труда и професиите от 1958 г. (№ 111) и член 7 от Международния пакт за икономически, социални и културни права. Това включва по-специално:
- а) плащането на неравно възнаграждение за равностоеен труд; и
 - б) дискриминацията, основана на национален или социален произход, раса, цвят на кожата, пол, религия, политически убеждения;

17. [...]
18. Забраната за причиняване на вредни промени в почвата, замърсяване на водата или въздуха, вредни емисии или прекомерно потребление на вода или друго въздействие върху природните ресурси, като например обезлесяването, които:
- а) увреждат значително естествените условия за съхранение и производство на храни;
 - б) възпрепятстват достъпа на хората до безопасна и чиста питейна вода;
 - в) затрудняват достъпа на хората до санитарни съоръжения или ги унищожават;
 - г) увреждат здравето,
- тълкувана в съответствие с член 6, параграф 1 от Международния пакт за граждански и политически права и членове 11 и 12 от Международния пакт за икономически, социални и културни права;
19. Забраната за незаконно изселване или отнемане на земи, гори и води при придобиването, разработването или използването по друг начин на земи, гори и води, включително чрез обезлесяване, чието използване осигурява поминъка на дадено лице, тълкувана в съответствие с член 11 от Международния пакт за икономически, социални и културни права.
20. [...]
21. [...]

2. ИНСТРУМЕНТИ В ОБЛАСТТА НА ПРАВАТА НА ЧОВЕКА И ОСНОВНИТЕ СВОБОДИ

- ☐ Международен пакт за граждански и политически права;
- ☐ Международен пакт за икономически, социални и културни права;
- ☐ Основните конвенции на Международната организация на труда:
 - ☐ Конвенция за синдикалната свобода и закрилата на правото на синдикално организиране от 1948 г. (№ 87);
 - ☐ Конвенция за правото на организиране и на колективно договаряне от 1949 г. (№ 98);
 - ☐ Конвенция относно принудителния труд от 1930 г. (№ 29) и Протокола към нея от 2014 г.;
 - ☐ Конвенция относно премахването на принудителния труд от 1957 г. (№ 105);
 - ☐ Конвенция относно минималната възраст за приемане на работа от 1973 г. (№ 138);
 - ☐ Конвенция относно най-тежките форми на детския труд от 1999 г. (№ 182);
 - ☐ Конвенция за равенството в заплащането от 1951 г. (№ 100);
 - ☐ Конвенция относно дискриминацията в областта на труда и професиите от 1958 г. (№ 111).

ЧАСТ II

ЗАБРАНИ И ЗАДЪЛЖЕНИЯ, СВЪРЗАНИ С ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА, КАКТО Е ПОСОЧЕНО В ЧЛЕН 3, БУКВА Б)

1. Задължението да се избягват или свеждат до минимум неблагоприятните въздействия върху биологичното разнообразие, тълкувано в съответствие с член 10, буква б) от Конвенцията за биологичното разнообразие от 1992 г. и приложимото право в съответната юрисдикция, включително задълженията по Протокола от Картахена относно разработването, обработването, транспортирането, използването, прехвърлянето и освобождаването на живи модифицирани организми и Протокола от Нагоя за достъпа до генетични ресурси и справедливата и равнопоставена подялба на ползите, произтичащи от тяхното използване, към Конвенцията за биологичното разнообразие от 12 октомври 2014 г.;
2. Забраната за внос, износ, реекспорт или за внасяне от морето без разрешително на екземпляри, включени в допълнения I – III към Конвенцията по международната търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора (CITES) от 3 март 1973 г., тълкувана в съответствие с членове III, IV и V от посочената конвенция;
3. Забраната за производство, внос и износ на продукти с добавен живак, изброени в част I от приложение А към Конвенцията Минамата относно живака от 10 октомври 2013 г. (Конвенцията Минамата), тълкувана в съответствие с член 4, параграф 1 от посочената конвенция;
4. Забраната за използване на живак или живачни съединения в производствените процеси, изброени в част I от приложение Б към Конвенцията Минамата след датата на поетапно спиране, посочена в Конвенцията за отделните процеси, тълкувана в съответствие с член 5, параграф 2 от посочената конвенция;

5. Забраната за незаконно третиране на отпадъци от живак, тълкувана в съответствие с член 11, параграф 3 от Конвенцията Минамата и член 13 от Регламент (ЕС) 2017/852 на Европейския парламент и на Съвета⁷⁶;
6. Забраната за производство и употреба на химикали, изброени в приложение А към Стокхолмската конвенция от 22 май 2001 г. за устойчивите органични замърсители (Конвенция за УОЗ), тълкувана в съответствие с член 3, параграф 1, буква а), подточка i) от посочената конвенция и Регламент (ЕС) 2019/1021 на Европейския парламент и на Съвета⁷⁷;
7. Забраната за незаконно обработване, събиране, съхранение и обезвреждане на отпадъци, тълкувана в съответствие с член 6, параграф 1, буква г), подточки i) и ii) от Конвенцията за УОЗ и член 7 от Регламент (ЕС) 2019/1021;
8. Забраната за внос или износ на химично вещество, посочено в приложение III към Ротердамската конвенция относно процедурата за предварително обосновано съгласие при международната търговия с определени опасни химични вещества и пестициди (ЮНЕП/ФАО) от 10 септември 1998 г., тълкувана в съответствие с член 10, параграф 1, член 11, параграф 1, буква б) и параграф 2 от посочената конвенция и уточнението от страната вносител или износител по конвенцията съгласно процедурата за предварително обосновано съгласие (PIC процедура);

⁷⁶ Регламент (ЕС) 2017/852 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 г. относно живака и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1102/2008 (ОВ L 137, 24.5.2017 г., стр. 1).

⁷⁷ Регламент (ЕС) 2019/1021 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно устойчивите органични замърсители (ОВ L 169, 25.6.2019 г., стр. 45).

9. Забраната за незаконен внос и износ на контролирани вещества в приложения А, Б, В и Д към Монреалския протокол за веществата, които нарушават озоновия слой, към Виенската конвенция за защита на озоновия слой, тълкувана в съответствие с член 4Б от Монреалския протокол и разпоредбите за лицензиране съгласно приложимото право в съответната юрисдикция;
10. Забраната за износ на опасни или други отпадъци, тълкувана в съответствие с член 1, параграфи 1 и 2 от Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане от 22 март 1989 г. (Базелската конвенция) и Регламент (ЕО) № 1013/2006 на Европейския парламент и на Съвета⁷⁸:
- а) за страна по посочената конвенция, която е забранила вноса на такива опасни и други отпадъци, тълкувана в съответствие с член 4, параграф 1, буква б) от Базелската конвенция;
 - б) за държава на внос, която не е дала писмено съгласие за конкретния внос, в случай че тази държава на внос не е забранила вноса на такива опасни отпадъци, тълкувана съгласно член 4, параграф 1, буква в) от Базелската конвенция;
 - в) за държава, която не е страна по Базелската конвенция, тълкувана съгласно член 4, параграф 5 от Базелската конвенция;

⁷⁸ Регламент (ЕО) № 1013/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2006 г. относно превози на отпадъци (ОВ L 190, 12.7.2006 г., стр. 1).

- г) за държава на внос, ако такива опасни или други отпадъци не се управляват по екологосъобразен начин в тази държава или другаде, тълкувана съгласно член 4, параграф 8, първо изречение от Базелската конвенция;
11. Забраната за износ на опасни отпадъци от държавите, изброени в приложение VII към Базелската конвенция, към държави, които не са изброени в приложение VII, за дейности, изброени в приложение IV към Базелската конвенция, тълкувана съгласно член 4А от Базелската конвенция и членове 34 и 36 от Регламент (ЕО) № 1013/2006;
12. Забраната за внос на опасни и други отпадъци от държава, която не е страна по Базелската конвенция и не я е ратифицирала, тълкувана съгласно член 4, параграф 5 от Базелската конвенция.
13. Задължението за избягване или свеждане до минимум на неблагоприятните въздействия върху имотите, определени като природно наследство съгласно определението в член 2 от Конвенцията за опазване на световното културно и природно наследство от 16 ноември 1972 г. (Конвенцията за световното културно и природно наследство), тълкувано в съответствие с член 5, буква г) от Конвенцията за световното наследство и приложимото право в съответната юрисдикция;
14. Задължението за избягване или свеждане до минимум на неблагоприятните въздействия върху влажните зони съгласно определението в член 1 от Конвенцията по влажните зони с международно значение, по-специално като местообитания за водолюбива птици от 2 февруари 1971 г. (Рамсарската конвенция), тълкувано в съответствие с член 4, параграф 1 от Рамсарската конвенция и приложимото право в съответната юрисдикция;

15. Задължението за предотвратяване на замърсяването от кораби, тълкувано в съответствие с Международната конвенция за предотвратяване на замърсяването от кораби от 2 ноември 1973 г., изменена с Протокола от 1978 г. (MARPOL 73/78). Това включва:
- а) забраната за изхвърляне в морето:
 - i) на нефт и нефтосъдържащи смеси, както са определени в правило 1 от анекс I към MARPOL 73/78, тълкувана в съответствие с правила 9 – 11 от анекс I към MARPOL 73/78;
 - ii) на вредни течни вещества, както са определени в правило 1, точка 6 от анекс II към MARPOL 73/78, тълкувана в съответствие с правила 5 и 6 от анекс II към MARPOL 73/78; и
 - iii) на отпадъчни води, както са определени в правило 1, точка 3 от анекс IV към MARPOL 73/78, тълкувана в съответствие с правила 8 и 9 от анекс IV към MARPOL 73/78;
 - б) забраната за незаконно замърсяване с вредни вещества, превозвани в опакован вид по море, както са определени в правило 1 от анекс III към MARPOL 73/78, тълкувана в съответствие с правила 1 – 7 от анекс III към MARPOL 73/78; и
 - в) забраната за незаконно замърсяване с отпадъци от кораби, както са определени в правило 1 от анекс V към MARPOL 73/78, тълкувана в съответствие с правила 3 – 6 от анекс V към MARPOL 73/78;
16. Забраната за незаконно замърсяване на морската среда чрез изхвърляне, както е определено в член 1, параграф 1 от Конвенцията на ООН по морско право от 10 декември 1982 г. (UNCLOS), тълкувана в съответствие с член 210 от посочената конвенция и приложимото право в съответната юрисдикция.

СПИСЪК НА СТАТИСТИЧЕСКАТА КЛАСИФИКАЦИЯ НА ИКОНОМИЧЕСКИ
ДЕЙНОСТИ, ОПРЕДЕЛЕНИ В ПРИЛОЖЕНИЕ IV КЪМ РЕГЛАМЕНТ (ЕО)
№ 1893/2006, КОИТО СА ПОСОЧЕНИ В ЧЛЕН 2, ПАРАГРАФ 1, БУКВА б)

Член	Сектор	Съответстващ код по NACE
2, параграф 1, буква б), подточка i)	Производство на текстил, кожа и свързани с тях изделия (включително обувки)	Раздел С, разделение 13 – 15
2, параграф 1, буква б), подточка i)	Търговия на едро на текстил, облекло и обувки	Раздел Г, разделение 46, група 46.4, категория 46.41 – 46.42
2, параграф 1, буква б), подточка ii)	Селско, горско и рибно стопанство (включително аквакултури)	Раздел А
2, параграф 1, буква б), подточка ii)	Производство на хранителни продукти и напитки	Раздел С, разделение 10 – 11

2, параграф 1, буква б), подточка ii)	Търговия на едро на селскостопански суровини, живи животни, дървен материал, хранителни стоки и напитки	Раздел G, разделение 46, група 46.1, категория 46.11 – 46.13 и 46.16 – 46.17
		Раздел G, разделение 46, група 46.2
		Раздел G, разделение 46, група 46.3
2, параграф 1, буква б), подточка iii)	Добив на минерални ресурси, независимо от това къде се добиват (включително нефт, природен газ, антрацитни и лигнитни въглища, метали и метални руди, както и всички други неметални минерални суровини и продукти от кариери)	Раздел В
2, параграф 1, буква б), подточка iii)	Производство на изделия от основни метали, други неметални минерални суровини и метални изделия (без машини и оборудване)	Раздел С, разделение 23 – 25
2, параграф 1, буква б), подточка iii)	Търговия на едро на минерални ресурси, основни и междинни минерални продукти (включително метали и метални руди, строителни материали, горива, химикали и други междинни продукти)	Раздел С, разделение 46, група 46.7, клас 46.71–73 и 46.75–76